

T.C
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
COĞRAFYA EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

145022

EĞİTİM FAKÜLTELERİNDEKİ COĞRAFYA ÖĞRETMENLİĞİ
ANABİLİM DALLARININ NİTELİKLİ COĞRAFYA ÖĞRETMENİ
YETİŞTİRMEDEKİ YETERLİLİKLERİ KONUSUNDA ÖĞRETMEN
ADAYLARININ GÖRÜŞLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
İrem ÖZTÜRK

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Cemalettin ŞAHİN

Ankara-2004

İrem ÖZTÜRK tarafından hazırlanan Eğitim Fakültelerindeki Coğrafya Öğretmenliği Anabilim dallarının Nitelikli Coğrafya Öğretmeni Yetiştirmedeki Yeterlilikleri Konusunda Öğretmen Adaylarının Görüşleri adlı bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Prof.Dr. Cemalettin ŞAHİN
Tez Yöneticisi

Bu çalışma, jürimiz tarafından Coğrafya Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr Cemalettin ŞAHİN

Üye : Doç Dr. Ülkü ESER ÜNALDI

Üye : Yrd. Doç. Dr. Melek ÇAKMAK

Bu tez, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tez yazım kurallarına uygundur.

**EĞİTİM FAKÜLTELERİNDEKİ COĞRAFYA ÖĞRETMENLİĞİ
ANABİLİM DALLARININ NİTELİKLİ COĞRAFYA ÖĞRETMENİ
YETİŞTİRMEDEKİ YETERLİLİKLERİ KONUSUNDA ÖĞRETMEN
ADAYLARININ GÖRÜŞLERİ**

(Yüksek Lisans Tezi)

İrem ÖZTÜRK

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EYLÜL 2004**

ÖZET

Bu çalışmada, Eğitim Fakültelerinde Coğrafya Öğretmeni yetiştiren anabilim dallarının nitelikli coğrafya öğretmeni yetiştirmekte ne kadar yeterli oldukları hususunda coğrafya öğretmenliği programlarında okuyan öğrencilerin görüşleri araştırılmıştır. Çalışmanın ilk safhasında nitelikli coğrafya öğretmeni yetiştirilebilmesi için, coğrafya öğretmenlerinin hem alan hem formasyon hem de genel kültür açısından hangi niteliklere sahip olması gerektiği ve bu niteliklere göre coğrafya öğretmeni yetiştiren programların içeriklerinin nasıl olması gerektiği araştırılmıştır. Bu özellikler doğrultusunda hazırlanan anket soruları ikinci aşama olarak öğrencilere uygulanmış ve öğrencilerin Eğitim Fakülteleri Coğrafya Öğretmenliği Anabilim Dalları müfredat programlarını yeterli buldukları ancak meslek yaşamlarına atıldıklarında karşılaşılabilecekleri sorunlara daha rahat çözüm bulabilmek için programlarda bulunmasını gerekli gördükleri birkaç nokta sıralamışlardır. Staj sürelerinin uzatılması ve içeriğinin geliştirilmesi, lise müfredat programlarında yer alan bazı konuların coğrafya öğretmenliği müfredat programlarına dahil edilmesi, arazi çalışmalarına önem verilmesi, materyal kullanımı ve geliştirilmesine yönelik

derslerin kredilerinin arttırılması ve uygulamaya yönelik olması, yabancı dil ve bilgisayar kullanımına ilişkin derslerin içeriklerinin genişletilip, kredilerinin yükseltilmesi gibi konularda müfredat programlarının değiştirilmesi coğrafya öğretmenlerinin programa ilişkin görüşleridir. Öğretmen adaylarının bu görüşleri doğrultusunda, araştırma sonucunda coğrafya öğretmenliği anabilim dallarına hazırlık sınıflarının eklenmesi, staj süresinin 3 yarıyıl olarak değiştirilmesi, üniversite müfredatlarının lise müfredatları ile paralellik göstermesi, iki yarıyıl rehberlik derslerinin verilmesi, arazi çalışmalarına önem verilmesi, coğrafi terim ve kavramların doğru kullanımına yönelik bir yarıyıllık dersin müfredat programına yerleştirilmesi v.b öneriler sunulmuştur.

**THE VIEWS OF TEACHER CANDIDATES ABOUT THE EFFICIENCY OF
TRAINING QUALIFIED GEOGRAPHY TEACHER IN EDUCATION
FACULTIES GEOGRAPHY TEACHING DEPARTMENTS
(Master's Thesis)**

İrem ÖZTÜRK

**GAZİ UNIVERSITY
INSTITUTE OF EDUCATIONAL SCIENCES
SEPTEMBER 2004**

ABSTRACT

This study is about the students education in Geography Teacher Training Departments of Educational Faculties opinion about how ready the students undergoing education in departments of Geography Teacher Training Programs of Educational Faculties feel themselves to become qualified geography teachers. First stage of the study, for traits of becoming qualified geography teacher must have what kinds of properties according to their subjects the programs of educational faculties must be formed their curriculum. Questionnaire prepared in parallel with such traits have been applied to the fourth class students at the second stage, which found out that the students considered the curriculum of Geography Teacher Training Departments of Educational Faculties to be sufficient but they wished some addition to their curriculum in their training period, to find better solution for the problems they might encounter in their professional lives. These additions can be listed as the period of internship should be extended and improved to curriculum, some subjects in the high school curriculum should be included in the geography teacher training curriculum, more emphasis should be placed with field studies, credits given for courses aimed at material utilization and development should be increased and should focus on practice, contents of courses relating to

computer literacy and foreign language should be broadened with an increase in their credits; and suggestions were made in parallel as a result of the study that preparatory classes were needed for geography teacher training departments, the training period needs to be 3 semesters, university curriculum needs to match high school curriculum, that counseling courses were required for 2 semesters, field studies should be given more emphasis, one-semester courses need to be included in the curriculum for the accurate use of geographical terms and concepts etc. for better training of geography teachers.

ÖNSÖZ

Coğrafya öğretmenliği öğretim programlarının nitelikli öğretmen yetiştirme amacına katkı sağlamanın dersinin bireye kazandırdıkları düşünüldüğünde ne denli önemli olduğu açıkça anlaşılmaktadır. Bir ülkede geleceğe yönelik planların yapılabilmesi, ülke kaynaklarının en üst düzeyde değerlendirilmesi, ülkenin stratejik ve politik özelliklerinin en iyi şekilde kullanılabilmesi gibi birçok konuda coğrafyanın gerekliliği kaçınılmazdır. Bu önem düşünüldüğünde coğrafya öğretmenini yetiştirmenin gelişen dünya düzenine en iyi şekilde uyum sağlayan bir ülke geleceği yaratmak açısından yeniden gözden geçirilmesi gereken bir unsur olduğu ortaya çıkmaktadır.

Ülkemiz, ulusal koşullar ve gereksinimler çerçevesinde ve evrensel çizgiler doğrultusunda geçmişten kazandığı deneyimleri geleceğe aktararak öğretmenlerini yetiştirme çabasında olan bir ülkedir. Bu prensipten yola çıkılarak gelişen ve değişen dünya düzenine en aktif biçimde yön verecek olan nitelikli coğrafya öğretmenlerini yetiştirebilmek için de değişen ve gelişen tüm teknolojik, bilimsel unsurların yakından takip edildiği güncel müfredat programları oluşturulmalıdır.

Tez çalışmam sırasında yardımlarını, desteklerini ve değerli görüşlerini esirgemeyen Tez Danışmanım Prof. Dr. Cemalettin Şahin ve Yrdç Doç. Melek ÇAKMAK hocalarıma teşekkür eder saygılar sunarım

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	I
ABSTRACT	III
ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER	VI
KISALTMALAR	IX
TABLoların LİSTESİ	X
BÖLÜM 1	
Giriş	1
1.1 Problem Durumu	2
1.1.1. Türk Millî Eğitim Sistemine ve Öğretmen Yetiştirme	
Düzenine Tarihsel Bakış	2
1.1.1.1 Selçuklu ve Osmanlı Döneminde Öğretmen	
Yetiştirme Düzeni	3
1.1.1.2 Cumhuriyet Döneminde Öğretmen Yetiştirme	
Düzeni	3
1.1.1.3 2000'li Yıllarda Öğretmen Yetiştirme Düzeni	6
1.1.2 Coğrafya Eğitiminin Tarihçesi	7
1.1.2.1 Osmanlı Dönemi	7
1.1.2.2 Cumhuriyet Dönemi	9
1.1.2.3 Coğrafya Eğitiminin Bugünkü Durumu	13
1.2 Araştırmanın Amacı	15
1.3 Araştırmanın Önemi	16
1.4 Problem Cümlesi	18
1.4.1 Alt Problemler	18
1.5 Hipotezler	19
1.6 Sayıtlılar	19
1.7 Tanımlar	20
1.8 Sınırlılıklar	20

BOLUM II

İlgili Araştırmalar	21
2.1 Türk Millî Eğitim Sisteminin Genel Amaçları İle Coğrafya Eğitiminin Özel Amaçlarının İlişkilendirilmesi	21
2.2 Coğrafya Eğitiminin Özel Amaçları	23
2.3 Niçin Coğrafya Öğreniriz?	27
2.3.1 Ülke Sevgisinde Coğrafya Eğitimi	27
2.3.2 Yurt Savunmasında Coğrafya Eğitimi	28
2.3.3 Ülkenin Jeopolitik Öneminin Kavranmasında Coğrafya Eğitimi	28
2.3.4 Ülke Yönetiminde Coğrafya Eğitimi	29
2.4 Erasmus Programının Eğitime İlişkin Amaçlarının Coğrafya Eğitimine Katkısı	30
2.5 Öğretmen Kavramının ve Öğretmen Niteliklerinin Açıklanması	32
2.5.1 Öğretmen Kavramını Tanımları	32
2.5.2 Çağdaş Öğretmen Yetenekleri Nelerdir?	33
2.5.3 Öğretmen Yeterlilik Listesi	34
2.5.4 Öğretmenlik Mesleği Neleri Gerektirir?	38
2.5.5 Öğretmenin Görevleri Nelerdir?	38
2.5.6 İdeal Öğretmen Nasıldır?	38
2.5.6.1 Bedensel ve Ruhsal Yeterlilik Yönünden	40
2.5.6.2 Sosyal Hayatla İlgili Yeterlilik Yönünden	40
2.5.6.3 Öğretmen Davranışları İle İlgili Yeterlilik Yönünden	41
2.6 Coğrafya Öğretmeni ve Yeterlilikleri	42
2.6.1 Coğrafya Öğretmeninin Tanımı	42
2.6.2 Coğrafya Öğretmeninin Görevleri	43
2.6.3 Coğrafya Öğretmeninin Yeterlilikleri	44
2.6.3.1 Alan Bilgisi Açısından Yeterlilikler	45

2.6.3.2 Meslek Bilgisi (Pedagojik Formasyon) Açısından Yeterlilikler	46
2.6.3.3 Genel Kültür Açısından Yeterlilikler	47
2.7 Ülkemiz Eğiti Fakültelerinde Coğrafya Eğitiminin Durumu	48
BÖLÜM III	
3.1 Araştırmanın Yöntemi	49
3.2 Evren ve Örneklem	50
3.3 Veri Toplama ve Çözümleme Tekniği	51
BÖLÜM IV	
4.1 Bulgu ve Yorumlar	53
4.1.1 Bulgular	53
4.1.2 Yorumlar	54
4.1.2.1 Alan Bilgisine Ait Yorumlar	55
4.1.2.2 Meslek Bilgisine Ait Yorumlar	60
4.1.2.3 Genel Kültür Bilgisine Ait Yorumlar	68
BÖLÜM V	
5.1 Sonuç ve Öneriler	73
KAYNAKÇA	77
EKLER	
Ek-1 Anket	82
Ek-2 Selçuk Üniversitesi Coğrafya Öğretmenliği Anabilim Dalı Müfredat Programı	89
Ek-3 Gazi Üniversitesi Coğrafya Öğretmenliği Anabilim Dalı Müfredat Programı	94
Ek-4 Güvenilirlik Analizi	99

KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış bazı kısaltmalar, açıklamalarıyla birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar

Açıklama

bşk.

Başkaları

bkz.

Bakınız

k

Kredi

l

Laboratuar

t

Teorik

u

Uygulama

v.b

Ve bazıları

OSYM

Öğrenci Seçme Yerleştirme Merkezi

TABLOLARIN LİSTESİ

Tablo	Sayfa
Tablo 1 Fakülte Adı	50
Tablo 2 Coğrafi Materyal Kullanabilme Yeterlilik Düzeyi	55
Tablo 3 Coğrafi Materyal Geliştirebilme Yeterlilik Düzeyi	55
Tablo 4 Coğrafi Materyalleri Öğrencilere Kullandırabilme Yeterlilik Düzeyi	55
Tablo 5 Coğrafi Bilgi Sistemlerini Kullanabilme Yeterlilik Düzeyi	56
Tablo 6 Lise Coğrafya Derslerinin Programları, Programların İçerikleri Programların Özel ve Genel Amaçları Hakkındaki Bilgi Yeterlilik Düzeyi	57
Tablo 7 Lise Coğrafya Ders Kitaplarının İçerikleri ve Seçimi İle İlgili Bilgi Yeterlilik Düzeyi	58
Tablo 8 Meslekle İlgili Kurumlar Hakkındaki Bilgi Düzeyi ve Mesleki Yayınları Takip Edebilme Yeterlilik Düzeyi	58
Tablo 9 Coğrafya Öğrenme ve Öğretmenin Gerekliliği İle İlgili Bilgi Yeterlilik Düzeyi	59
Tablo 10 Arazi Uygulamaları, Gezi, Yerinde İnceleme Yaptırabilme Yeterlilik Düzeyi	59
Tablo 11 Öğretim Ortamını Hazırlayabilme, Kullanabilme Yeterlilik Düzeyi	60
Tablo 12 Öğrencilerin Fiziksel, Zihinsel, Duygusal Özelliklerini Tanıyabilme Yeterlilik Düzeyi	61
Tablo 13 Öğrencilerin hazır- Bulunuşluk Derecelerini Belirleyebilme Yeterlilik Düzeyi	61
Tablo 14 Öğrencilerin Öğrenme Stilini, İlgi ve Yeteneklerini Belirleyebilme Yeterlilik Düzeyi	61

Tablo 15	Eğitim-Öğretim Yöntem ve Tekniklerini Kullanabilme Yeterlilik Düzeyi	62
Tablo16	Öğrencilere Danışmanlık Yapabilme Yeterlilik Düzeyi	62
Tablo17	Öğretimin Amacını, İçeriğini, Yöntemini Belirleyebilme Yeterlilik Düzeyi	62
Tablo18	Ölçme Değerlendirme Araçlarını Belirleyebilme Kullanabilme Yeterlilik Düzeyi	64
Tablo19	Güzel Konuşma ve Yazma Yeterlilik Düzeyi	65
Tablo20	Vücut Dilini Kullanabilme Yeterlilik Düzeyi	65
Tablo21	Mesleki Yetkinliği Geliştirmenin Gerekliğini Bilme Yeterlilik Düzeyi	66
Tablo22	Eğitim Öğretim Mevzuatı Hakkındaki Bilgi Yeterlilik Düzeyi	67
Tablo23	Yabancı Dil Bilme Düzeyi	68
Tablo 24	Yabancı Dil Yardımıyla Mesleki Yayın Takip Edebilme Yeterlilik Düzeyi	68
Tablo 25	Bilgisayar Kullanabilme Düzeyi	69
Tablo 26	İnternet Aracılığı İle Mesleki Yayın Takip Edebilme Düzeyi	69
Tablo 27	Bilimsel ve Teknolojik Gelişmeleri Takip Edebilme Yeterlilik Düzeyi	70
Tablo 28	Okuma, Araştırma, İnceleme Alışkanlıklarına Sahip Olma Düzeyi	70
Tablo 29	Kütüphanelerde Araştırma Yapabilme Düzeyi	70
Tablo 30	Toplumumuzun ve Diğer Toplamların Kültürel Ekonomik Siyasi Yapılarını Bilme Düzeyi	71
Tablo 31	Uluslar arası ve Çağdaş Sorunlara İlgili Düzeyi	71

Tablo32 Alan Dışı Kitap Dergi v.b Yayınları Takip Edebilme Sıklık Düzeyi	72
Tablo33 Tiyatro, Sinema, Konser v.b Etkinliklere Katılma Düzeyi	72
Tablo34 Öğrencilerin Genel Kültür Yaşantılarını Geliştirebilme Düzeyi	72

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Gelişen dünya düzeninde, sürekli yenilenen, teknolojik, kültürel, siyasal ve ekonomik gelişmeleri en üst seviyede olan ülkeler arasında yer alabilmek için iyi yetişmiş insan gücüne ihtiyaç vardır. İyi yetişmiş insan gücü ise bilgi ve yeteneklerini en üst düzeyde kullanabilen öğretmen adaylarının yetiştirilmesiyle sağlanabilir.

Coğrafya eğitiminin özel ve genel amaçlarıyla hedeflenen, dünyayı tanımlama ve algılama, ülke ve bireylerde yaşam seviyesini arttırma, çağdaş sorunlara çözümler üretebilme, kültürel, ekonomik, fizikî, beşerî ve siyasal gelişmeleri takip edebilme ve M. Kemal Atatürk'ün hedeflediği çağdaş uygarlık seviyesinin üzerine çıkabilme amaçlarını gerçekleştirebilmek ve dünya dengesini kuran, yöneten ülkeler arasında yer alabilmek için coğrafya eğitime ihtiyaç duyulmakta ve öğrencilere bu amaçların gerçekleştirilmesi için orta öğretim genel coğrafya, Türkiye'nin fizikî ve beşerî coğrafyası adı altında dersler verilmektedir. Bunun için ise coğrafya öğretmenlerinin yetiştirilmesinde, tüm bu hedefler göz önünde bulundurularak sürekli değişen ve gelişen teknolojik gelişmelere uyum sağlamış, alan, genel kültür ve pedagojik formasyon bilgisi açısından kendini geliştirmiş öğretmenler yetiştirmek gerekir.

Bu çalışmada, coğrafya öğretmenliği programlarının son sınıflarında okuyan öğrencilere coğrafya öğretmenliği programlarının yeterli olup olmadığını sorgulayan anketler uygulanmış ve alınan sonuçlar çerçevesinde nitelikli coğrafya öğretmeni yetiştirilmesi amacına biraz olsun katkıda bulunabilmek için öğrenci görüşlerinden yola çıkılarak çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

1.1 PROBLEM DURUMU

1.1.1 TÜRK MİLLÎ EĞİTİM SİSTEMİNE VE ÖĞRETMEN YETİŞTİRME DÜZENİNE TARİHSEL BAKIŞ

Öğretmen yetiştirmeye verilen önemin bir toplumun gelişmesinde ne denli önemli olduğu Ulu Önder M. Kemal Atatürk'ün Kurtuluş Savaşımızdan hemen sonra ilk olarak eğitime ve öğretmenlere verdiği öncelikle açıkça görülmektedir.

M. Kemal Atatürk bir milletin gelişmesindeki en önemli payın öğretmenlere ait olduğunu her konuşmasında vurgulamıştır. Ulu önder 14.10.1925 yılında İzmir Erkek Öğretmen Okulunda öğretmen adaylarına yaptığı konuşmada (...)” Milleti kurtaranlar yalnız ve ancak öğretmenlerdir. Öğretmenden eğiticiden yoksun bir millet henüz millet adını alma istidadını kazanamamıştır. Ona alelade bir kitle denir. millet denemez. Bir kitle millet olabilmek için mutlaka eğiticilere. öğretmenlere muhtaçtır. Onlardır ki bir toplumu hakiki millet haline koyarlar (Akyüz, 2001:308). (...) derken yine Bursa’da öğretmenlerle yaptığı toplantıda ise onlara şöyle seslenmiştir. (...)”Ordularımızın kazandığı zafer. sizin ordularınızın zaferleri için yalnız zemin hazırladı. Gerçek zaferi siz kazanıp sürdüreceksiniz ve mutlaka başarılı olacaksınız (Akyüz, 2001:308) (...)” diyerek bir ülkenin gelişmesi, çağdaş uygarlık düzeyine ulaşması ve millet vasfını kazanabilmesi için en önemli katkıyı öğretmenlerin sağlayacağını ifade etmiştir.

1.1.1.1 Selçuklu ve Osmanlı Döneminde Öğretmen Yetiştirme Düzeni

Eğitim tarihîmiz göstermektedir ki bugünkü eğitim sistemimizin değişmesi, gelişmesi Osmanlı Devleti zamanında ıslahat Fermanı ile başlamıştır. 1839'da Gülhane Hatt-ı Hümayun'u (Tanzimat Fermanı) ile başlayan ve Islahat Fermanı ile devam eden süreç öğretmen yetiştirme açısından oldukça önemlidir. Bu dönemde yapılan bazı yenilikler ise şunlardır;

- ✓ Medreseler dışında öğretmenlik için meslek okulları açılmıştır.
- ✓ 16 Mart 1848'de ilk kez bir öğretmen okulu açılmıştır.
- ✓ Darülmuallimin Nizamnamesi gereği açılan ilk öğretmen okuluna nitelikli öğretmen yetiştirilebilmesi için az sayıda az sayıda öğrenci alınmıştır.
- ✓ 1848'de açılan bu okulda öğrencilerin kendilerinin sadece derslerine verebilmeleri için öğrencilere dolgun maaş (burs) ödenmiştir(Küçükahmet, 1993:3).

1.1.1.2 Cumhuriyet Döneminde Öğretmen Yetiştirme Düzeni

Türk Eğitim tarihîmizde öğretmenlik mesleği ve öğretmen yetiştirme düzeni için en köklü, sürekliliği olan ve kalıcı çalışmalar Cumhuriyet döneminde gerçekleşmiştir. Bu dönemin eğitim tarihine ve öğretmenlik mesleğine en önemli katkısı 1924 tarih ve 439 sayılı kanunla öğretmenliğin meslek haline getirilmiş olmasıdır (Türk , 2002).

3 Mart 1924 günü Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilen 430 no'lu Tevhid-i Tedrisat Yasası ülkede çeşitli vakıflar ve bakanlıklar tarafından yönetilen okulları Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlamış ve öğretmen eğitimi de Millî Eğitim Politikası içerisine alınmıştır. M. Kemal Atatürk: öğretmen yetiştirmenin millî bir politika haline getirilmesi gerektiğini vurgulayarak eğitimin millîleştirilmesi inancını Mart 1923'te Konya'da gençlere hitaben yaptığı konuşmasında şu sözleri ile ifade etmiştir;(...) “Aydınlarımız, ‘milletimi en mesut millet yapayım’ der,’Başka milletler nasıl olmuşsa onu da aynen öyle yapalım’ der. Lâkin düşünmeliyiz ki, böyle bir nazâriye hiçbir devirde başarılı olmuş değildir. Bir millet için mutluluk olan bir şey diğer millet için felaket olabilir. Aynı sebep ve şartlar birini mutlu ettiği halde diğerini mutsuz edebilir. Onun için bu millete gideceği yolu gösterirken dünyanın her türlü ilminden, buluşlarından, ilerlemelerinden yararlanalım. Lâkin unutmayalım ki, asıl temeli kendi içimizden çıkarmak zorundayız.(Akyüz, 2001:308).” (...) Cumhuriyetin ilk yıllarında eğitim için atılan büyük adım eğitim politikalarının millî temeller üzerine kurulması gerekliliğinin vurgulanmış olmasıdır.

Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk Cumhuriyeti ilanından sonra ülke kurtuluşunun sağlanmasında eğitime ne derece önem verdiğini her konuşmasında dile getirmiş sadece dile getirmekle de kalmayıp düşüncelerini Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren gerçekleştirmeye başlamıştır. Bu amaçla da 1926 yılında orta dereceli okullara öğretmen yetiştirmek için Konya'da Orta Öğretmen Okulunu açmıştır. 1927 yılında Ankara'ya taşınan bu okula pedagoji bölümüde eklenmiş ve bu okul müfettiş yetiştirmeye de başlamıştır. (Konya'da açılan Orta Öğretmen okulunun adı 1929 tarihinde ‘Gazi Orta Öğretmen Okulu ve Eğitim Enstitüsü’ olarak değiştirilmiştir (Türk, 2002:33) .)

1945 yılından itibaren orta dereceli okullara öğretmen yetiştirmek amacıyla Anadolu'nun çeşitli illerinde (İzmir Balıkesir, Bursa v.b) eğitim enstitüleri açılmaya başlanmıştır.

1973 tarihinde çıkarılan 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ile öğretmen yetiştiren kurumlar yüksek öğretim kurumu haline getirilmiş. 1974 tarihinden itibaren öğretmen okullarının bazıları (iki yıllık eğitim enstitüleri) ilk okullara, bazıları ise (üç yıllık eğitim enstitüleri) orta dereceli okullara öğretmen yetiştirmeye başlamıştır.

1973 yılında yayımlanan Millî Eğitim Temel Kanunun 43. maddesi ile öğretmen yetiştiren yüksek öğretim kurum programlarının şu maddeleri, esas alması gerekliliği vurgulanmıştır.

- ✓ Öğretmenlik bir meslektir.
- ✓ Öğretmenlik mesleği özel bir meslekî yeterlilik gerektirir
- ✓ Öğretmenlik mesleğinde yetişenler eğitim, öğretim ve yönetim görevlerinden sorumludur.
- ✓ Öğretmenler Türk Millî Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak görevlerini yerine getirmek zorundadırlar.
- ✓ Hangi kademe için hazırlanırsa hazırlansın öğretmen adaylarının yüksek öğrenim görmeleri esastır (Küçükahmet, 2003:30).

1973 yılında çıkarılan bu kanun ile öğretmenlik mesleğinin nitelik açısından en üst düzeye ulaşması, mesleğin saygınlığının artırılması, öğretmenlik mesleğinin görev ve sorumluluklarının belirlenerek görev tanımının tam anlamıyla yapılması amaçlanmıştır.

1.1.1.3 2000'li Yıllarda Öğretmen Yetiştirme Düzeni

1981-82 tarihleri arasında öğretmen yetiştirme açısından iki önemli adım atılmıştır. Bu adımlardan birincisi XI. Millî Eğitim Şurası ikincisi ise 1982 tarih ve 41 sayılı kanun hükmünde kararnamedir.

1981 yılında düzenlene XI. Millî Eğitim Şurası ile öğretmen yetiştiren kurumların içerik, haftalık ders saati ve kredi sistemi ile staj faaliyetleri gibi öğretmen eğitimi açısından oldukça önemli olan konularda öğretmen yetiştiren tüm fakültelerde bütünlük sağlanması amaçlanmıştır.

1982 tarih ve 41 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile ülkemizde öğretmen yetiştirme görev ve sorumluluğunun üniversitelere devredilmesi ile iki yıllık eğitim enstitüleri eğitim yüksekokullarına dönüştürülmüş ve üniversitelerin eğitim fakültelerine bağlanmıştır. Daha önceleri Millî Eğitim Bakanlığının görevi olan öğretmen yetiştirmenin üniversitelere devredilmesinin ise olumlu ve olumsuz bazı sonuçları vardır. Öğretmen yetiştirmenin üniversite bünyesine alınması tüm öğretmen yetiştirme programlarının içerik müfredat ve eğitim açısından birbirine paralel olmasını sağlarken bu görevinin Millî Eğitim Bakanlığından alınması üniversitelerle Bakanlık arasındaki koordinasyonun tam sağlanamamasına ve istihdam edilebilecek öğretmen sayısı ile mezun olan öğretmen sayısının dengesiz olmasına yol açmıştır.

1989-1990 eğitim - öğretim yılında ise, eğitim yüksek okulları dört yıla çıkarılarak eğitim fakülteleri ile birleştirilmiştir.

1997 yılında Yükseköğretim Kurulu, Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirliği yaparak eğitim fakültelerini yeniden yapılandırma çalışmalarına başlamıştır. Bu yeni düzenlemeye göre öğretmen adayları 1998 yılından itibaren 3,5 yıl fen edebiyat fakültelerinde alan eğitimi, 1,5 yıl eğitim fakültelerinde formasyon eğitimi olmak üzere 5 yıllık tezsiz yüksek lisans öğrenimini de tamamlamış olarak mezun olmaktadır.

1.1.2 COĞRAFYA EĞİTİMİNİN TARİHÇESİ

1.1.2.1 Osmanlı Dönemi

Osmanlılar döneminde coğrafya, matematik coğrafya olarak ele alınmıştır ancak Devlet sınırları genişledikçe, denizler üzerindeki hakimiyet artmaya başladıkça Osmanlılar matematik coğrafyanın yanı sıra denizlerle ilgili coğrafi araştırmaları ve deniz coğrafyacılığını ön plâna çıkışlardır. Bu dönemi kendi içerisinde değerlendirmek için Osmanlı Tarihini kendi için de aşağıdaki şekilde yüzyıllara ayırmamız gerekecektir (İzbırak,1976).

15.yy;

Fatih Sultan Mehmet döneminde eski çağın coğrafi eserleri Osmanlıca'ya çevrilmiştir.

16.yy;

Piri Reis Akdeniz için liman ve akıntıları gösteren bir kitap hazırlamıştır. Seydi Ali Reis Portekizlilerle yapılan savaş sonunda Hint Okyanusu, Irak, İran ve Türkiye yolunu izleyerek yaptığı dönüşü esnasında gördüklerini Mim'atü'l-memalik adlı eserinde anlatmış ve bu eser batı dillerine de çevrilmiştir.

17.yy;

Bu dönem Osmanlısında, coğrafya, batı dillerine çevrilen Katip Çelebi'nin Cihannüma'sı ve Evliya Çelebi'nin 10 ciltlik Seyahat-namesi ile çığır açmıştır.

18.yy;

17.yy'ın ikinci yarısında coğrafya da görülmeye başlayan Avrupa etkisi bu dönemde de etkisini sürdürmüştür.

19.yy;

19.yy'ın ikinci yarısında yüksek öğrenim kurumlarında coğrafya eğitime başlanmışsa da, bu dönem coğrafya eğitimi, yer adları ezberletmek, ülkeleri öğretmek, tasvir yaptırmak olarak kabul edilmiştir. Bu dönemin en belirgin özelliği Fransa da öğrenimlerini tamamlayarak ülkeye dönen genç aydınların coğrafyaya Fransız etkilerini yansıtmış olmalarıdır. Dönemin Fransız etkilerine en iyi örnek; Fransa elçiliğinde katip olan Mahmut Rauf Efendi'nin Fransızca olarak yazdığı derleme coğrafya kitabı İcalatü'l Coğrafiya adlı eserdir. Dönem içersinde yazılan diğer coğrafi eserler ise şunlardır; Derviş Ziya Paşa'nın 'Büyük Coğrafyası' Saffet

Bey'in 'Resimli ve Haritalı Umumi Coğrafyası' Faik Sabri Duran tarafından hazırlanan 'Büyük Atlas'

1.1.2.2 Cumhuriyet Dönemi

Ülkemizde modern coğrafyanın kuruluşu ve gelişimi Cumhuriyet döneminde özellikle 1933 yılında gerçekleşse de asıl coğrafya eğitime yönelik gelişmeler 1941 yılında düzenlenen 1. Türk Coğrafya Kongresi ile atılım yapmıştır (Kayan, 2000). Bu dönemde Coğrafya eğitimi yurt dışından gelen profesörlerin ve daha sonraki yıllarda da bu bilim adamlarının yetiştirdiği Türk akademisyenlerin sayesinde gelişme göstermiştir.

Ülkemizde coğrafya eğitimi ve modern coğrafya, gelişimini 21.yy'da tamamlamıştır dense de unutulmaması gereken nokta, üniversitelerimizin eğitim fakültelerindeki coğrafya eğitimi anabilim dalı ve lise müfredat programlarında hâlâ modern coğrafya olarak tanımladığımız coğrafyaya yer verilmemektedir. Bu nedenle öğrenciler coğrafya dersini hâlâ ezber, sıg bilgi yığını bir ders olarak görmektedir. Oysa coğrafya eğitiminin esas amacı; kişilerde analiz, sentez ve yorum gücünü arttırmak, yetiştirilen bireylerin coğrafi plânlamalar sayesinde ülke yönetiminde pay sahibi olmalarını, ülke kaynaklarının plânlamasını yapmayı öğrenen bireylerin ülke ekonomisine katkıda bulunmalarını sağlamak ve hepsinden önemlisi ülkeyi çağdaş uygarlık seviyesine ulaştırmak ve bu seviyeyi her geçen gün yükseltmek için ülkesini her yönüyle tanıyan bireyler yetiştirmektir.

1941 yılından 1981 yılına kadar geçen sürede coğrafya eğitimi adına birden çok çalışma yapılmıştır. Bu dönemde;

- ✓ Coğrafya eğitimine yönelik çok sayıda eserler verilmiştir.
- ✓ İlk, orta ve lise için bir çok ders kitabı yayınlanmıştır.
- ✓ Yüksek öğretim için ders kitapları yazılmıştır.
- ✓ Coğrafya örgütleri kurulmuştur.

Cumhuriyet döneminin ilk yıllarında coğrafya eğitimi iki farklı şekilde gerçekleşmekteydi. Birincisi üniversiteler bünyesinde verilen coğrafya eğitimi ikincisi ise öğretmen okulları tarafından verilen coğrafya eğitimidir. Bu dönemde coğrafya eğitimi veren kurumları inceleyecek olursak;

1923-24 yılında açılan Kız Öğretmen Okulu bünyesinde diğer derslerle birlikte coğrafya eğitimi de yer almaktadır. Bu okul bir yıl sonra öğrencileri ile birlikte Yüksek Muallim Mektebi' ne bırakılmıştır. Öğrenim süresi dört yıl olan Yüksek Muallim Mektebinde öğrenciler ilk üç yıl bölüm derslerini dördüncü yıl ise meslek derslerini almaktaydılar.

1924 yılında Dar-ül Fünun'a bağlanan ve adı değişerek Yüksek Muallim Mektebi olan Dar-ül Muallimin-i Aliye de açılan felsefe, fizik, kimya, tabiat bilimlerine tarih- coğrafya bilimlerinin de eklenmesiyle okul daha kapsamlı hale gelmiştir. Dar-ül Fünun döneminde coğrafya eğitimi; fizikî ve beşerî coğrafya araştırmalarına dayanan bir eğitim vermekteydi ancak I. Dünya Savaşının çıkmasıyla araştırmalar durmuş coğrafya eğitiminde sadece beşerî coğrafyaya ağırlık verilmiştir.

1926-27 öğretim yılında Konya'da açılarak bir yıl sonra Ankara'ya getirilen Orta Muallim Mektebine 1928-29 eğitim öğretim döneminde coğrafya bölümü eklenmiştir. Bu okulun adı 1930 yılında Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü olarak değiştirilmiştir. Bu okul 1940'lı yılların sonuna doğru öğrenim süreleri iki üç yıl olan çeşitli bölümlerle orta okullara öğretmen yetiştirmeye devam etmiştir. Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsünde ihtiyacı karşılamak amacıyla kısa sürede öğretmen yetiştirmek amacıyla verilen ve orta okullardaki tüm dersleri kapsayan toplu dersler arasında coğrafya eğitimine de yer verilmiştir.

Yüksek Muallim Mektebinin, adı 1936 yılında Yüksek Öğretmen Okulu olarak değiştirilmiş, fizik, kimya, matematik, tabiat ilimleri, felsefe ve tarih - coğrafya bölümleri eklenerek 1959 yılında Ankara'da açılan Yüksek Öğretmen Okulunun eğitim öğretime başlamasına kadar öğretmen yetiştiren tek kurum olma özelliğine sahip olmuştur.

1940'larda öğretmen açığını kapatmak amacıyla açılan enstitülerde de sosyal bilgiler eğitimi kapsamında coğrafya eğitimi verilmiştir.

1946 yılında ortaokullara öğretmen yetiştirmek için açılan ve öğretim süresi iki yıl olan Eğitim Enstitüsünün adı İstanbul Çapa Eğitim Enstitüsü olarak değiştirilmiş ve bu enstitüde ilk yıllar sadece edebiyat, fen, İngilizce, Fransızca bölümleri bulunurken, 1962 yılından itibaren bu kuruma tarih - coğrafya bölümleri de eklenmiştir. Ayrıca bu enstitüde pedagoji derslerinin okutulmasının yanı sıra öğretmenlik uygulamalarına da önem verilmiştir. İstanbul Çapa Eğitim Enstitüsünün adı 1978 yılında Yüksek Öğretmen Okulu, 1980 yılında da Atatürk Yüksek Öğretmen Okulu şeklinde değiştirilmiştir.

Ülkemizde üniversite düzeyinde ilk coğrafya eğitiminin verildiği kurum, 1915 yılından itibaren, modern coğrafya eğitimi yapan İstanbul Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesidir. Bu kurumda hem uzman coğrafyacılar hem de coğrafya öğretmenleri yetiştirilmekteydi.

1935 yılında Ankara'da açılan Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesinin kuruluşu ile birlikte coğrafyacı yetiştiren kurum sayısı ikiye yükselmiştir. 1915'te açılan İstanbul Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesini ve 1945'te açılan Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesini 1974 yılında Erzurum'da açılan Atatürk Üniversitesi, 1979 yılında İzmir'de açılan Ege Üniversitesi izlemiştir. Daha sonra Anadolu'nun çeşitli ilerindeki üniversitelerinde coğrafya bölümleri açılmıştır. Bu bölümleri bitiren öğrenciler çoğunlukla orta öğretim kurumlarında öğretmen olarak göreve başlamışlardır.

1981 yılında çıkarılan Yükseköğretim Kurulu yasası gereği üniversitelere bağlı olarak öğretmen yetiştiren eğitim enstitüleri eğitim fakültelerine dönüştürülmüştür. Coğrafya öğretmeni yetiştiren programlar yeniden düzenlenmiş, Fen-Edebiyat, Edebiyat v.b fakültelerdeki kursu ve sertifika sistemleri kaldırılmıştır.

Coğrafyanın ve coğrafya eğitiminin gelişmesi için 1941 yılından sonra atılan en önemli adımlardan biri ise 1988 yılında Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurulu bünyesinde kurulmuş olan 'Coğrafya Bilim ve Uygulama Kolu' nun açılmış olmasıdır. Bu kurul daha sonra ki yıllarda kapatılmıştır. 1988 yılında kurulan ve hâlâ faaliyette olan tek kurum ise 'Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi'dir.

1997 yılında Yükseköğretim Kurulu tarafından Eğitim Fakültelerinin yeniden yapılandırılması çerçevesinde coğrafya öğretmeninin yetiştirilmesinde de yeni düzenlemeler yapılmıştır. 1998-99 eğitim öğretim yılından itibaren coğrafya öğretmeni olmak için Eğitim Fakültelerinde 3,5 yıl alan dersi, 1,5 yıl meslek dersleri olarak 5 yıl öğrenim görmek gerektirmektedir.

1999 yılı üniversite seçme sınavı kılavuzu tarandığında, Edebiyat fakültelerine bağlı on coğrafya bölümünde 410 öğrencinin, Eğitim fakültelerine bağlı dokuz coğrafya öğretmenliği anabilim dalında 230 öğrencinin kontenjanı olduğu görülmektedir.

1998 yılından itibaren Yükseköğretim Kurulu tarafından eğitim fakültelerinin coğrafya eğitimi bölümleri kapatılmış yerine yeni bir statü ile orta öğretim sosyal alanlar eğitimi bölümünde anabilim dalı olarak coğrafya eğitimi anabilim dalı açılmıştır.

1.1.2.3 Coğrafya Eğitiminin Bugünkü Durumu

Coğrafya öğretmeni yetiştirmeye verilen önem, tüm branşlarda öğretmen yetiştirmeye verilen önem de olduğu gibi, Cumhuriyet döneminde artmıştır. Ülkemizde coğrafya öğretmeni yetiştiren kurumlarda cumhuriyetin ilanından sonra başlayan nitelik yönünden en iyiyi bulma çabası, günümüzde de devam etmektedir. Cumhuriyetin ilanından sonra coğrafya öğretmeni yetiştiren kurumların durumlarını şöyle açıklayabiliriz;

1997 yılından sonra orta öğretime eğitici yetiştirmek amacıyla diğer bütün branşlarda olduğu gibi coğrafya öğretmenliğinde de değişiklikler yapılarak yeni bir düzenlemeye gidilmiştir. Bu düzenlemeye göre; coğrafya öğretmeni olmak isteyenler kayıtlarını eğitim fakültelerine yaptırarak ilk 3,5 yıl coğrafya alan derslerini fen - edebiyat fakültelerinde görerek, branş derslerini tamamlayanlar ise kayıtlı oldukları eğitim fakülteleri adına 1,5 yıl mesleki formasyon derslerini okuduktan sonra eğitim bilimleri enstitüsünde tezsiz yüksek lisans yapmış olarak mezun olurlar.

2000'li yıllara doğru coğrafya öğretmenliğinde değiştirilen bu yapı kuşkusuz daha iyi eğitim kalitesi yakalamak çabasıyla doğmaktadır. Ancak ilk bakışta göze çarpan ve büyük bir eksiklik olduğu düşünülen şey, meslekî uygulamanın yeni hazırlanan bu program dahilinde yer almamasıdır.

1996 yılı ÖSYM verilerini incelediğimizde, 54 üniversiteye bağlı (1848'i dört yıllık, 1745'i ise iki yıllık) olan toplam 3593 bölümde lisans eğitimi verilmektedir. Ülkemizdeki 54 üniversitenin 12'sinde coğrafya öğretmenliği, 8'inde edebiyat, fen-edebiyat, dil-tarih-coğrafya fakültelerine bağlı coğrafya bölümleri bulunmaktadır. Bu üniversitelerimizin dışında ilk olarak bir özel üniversite olan Fatih Üniversitesinde coğrafya bölümü açılmıştır. 12 coğrafya öğretmenliği anabilim dalının altısında ikinci öğretim programı yer almaktadır (Sekin, 1997:166).

1996 yılı ÖSYM verilerine göre sayısal değerler incelendiğinde 54 üniversitede coğrafya eğitimi veren bölümlerin 12'sinde coğrafya öğretmenliği programı, 8'inde ise sadece coğrafya bölümünün yer aldığını düşünürsek üniversitelerimizin ¼ ünün, yaklaşık % 30'unun coğrafya öğretmenliğine yönelik programlara sahip olduğunu görmekteyiz. Ancak bu veriler 1998-99 öğretim yılında coğrafya öğretmenliği anabilim dalları aleyhinde bir değişikliğe uğramıştır. 2002 Yılı Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuz' unda 11 fen-edebiyat fakültesinde coğrafyacı, 7 eğitim fakültesinde de coğrafya öğretmeni yetiştirildiği görülmektedir.

Son 30 yıl içerisinde ülkemizde coğrafya eğitimi alanında Batılı ülkeler düzeyine yaklaşmıştır. Ancak unutmamamız gereken şey, ülke kalkınmasını tam anlamıyla sağlayabilmek için coğrafya eğitimcilerini yetiştiren yüksek öğrenim coğrafya öğretmenliği anabilim dallarına öğretimdeki kalitenin artırılması açısından daha da önem verilmeli, örneğin; l boratuvar, bilgisayar odası gibi alt yapıların gerçekleştirilmesi, arazi uygulamaları için gerekli imk nların hazırlanması lüzumludur.

Ülkemizde son düzenlemeler ile coğrafya eğitimi şablon olarak iki farklı kurum tarafından verilmektedir. Bunlar;

- Eğitim Fakültelerinde Coğrafya Eğitimi
 - Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programında,
 - Orta Öğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Bölümü
- Edebiyat/ Fen- Edebiyat veya D.T.C.Fakülteleri

1.2 ARAşTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı, eğitim fakültelerindeki coğrafya öğretmenliği programlarının nitelikli coğrafya öğretmeni yetiştirmedeki yeterliliği hakkında coğrafya öğretmeni adaylarının görüşlerinin incelenmesi ve öğretmen adaylarının, görüşlerinin bilinmesi ile, coğrafya öğretmeni eğitimine öneriler getirilmesidir.

1.3 ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Yaşamlarında kendilerine meslek olarak coğrafya öğretmenliği seçmiş bireylerin üniversitedeki eğitimleri sırasında üç farklı aşamada eğitilmesi gerekmektedir.

Bir branş öğretmeni olarak coğrafya öğretmenin alan yeterliliğinin en üst seviyede olması gerekmektedir. Bu amaçla öğrencilerin coğrafya öğretmeni olmak için gerekli olan alan bilgisine tam anlamıyla sahip olmaları sağlanmalı ancak bu bilgiler öğretmen adaylarına ulaştırılırken onların meslek olarak öğretmenliği seçtikleri hususuna dikkat edilmelidir.

Öğrencilerin alan bilgilerinin en üst düzeyde olması onların alan bilgilerini meslek yaşamlarında öğrencilere zorlanmadan aktarabilecekleri anlamına gelmemektedir. “ Biliyorum öyleyse öğretim (Şahin, 2001:8)” Bu anlayışın yanlış olduğu gözönünde tutularak coğrafya öğretmenliği programında öğrencilere bildiklerini öğretebilmeleri için formasyon derslerinin ağırlık kazandığı bir müfredat programının uygulanmalıdır. Bunun yanında öğrencilere meslekî bilgi kazandırmak amacıyla derse giren öğretim elemanlarının da sadece konu anlatmak yerine öğrencilere öğrendiklerini meslek yaşamlarında nasıl öğretebileceklerini de aktarmaları ve derslerini bu amaç doğrultusunda işlemeleri gerekmektedir.

Coğrafya öğretmenliği anabilim dalından mezun olan bir öğretmen adayının meslek hayatında iyi bir coğrafya öğretmeni olabilmesi için alan bilgisinin yeterli olması ve bildiklerini öğrencilerine en iyi şekilde aktarabiliyor olmasının yanında iyi bir coğrafya öğretmeninde olması gereken diğer bir özellikte genel kültür bilgisinin yüksek olmasıdır. Belirtilen bu özellik hem coğrafya öğretmenliği anabilim dalı müfredat programına yerleştirilen dersler yardımıyla hem de öğretmen adaylarının kendi bireysel çabaları sonucu geliştirilebilir. Bunun içinde coğrafya öğretmenliği anabilim dalı müfredat programlarına öğrencilerin genel kültür bilgilerinin ve araştırma yapma becerilerinin geliştirilmesini sağlayacak bilgisayar kullanımı ve kütüphane araştırmalarını teşvik edici dersler konulmalıdır.

Bütün bu açılardan bakıldığında araştırma bu konuyla ilgili ve bu yöntemle yapılan çalışmaların ilkinin oluşturmaktadır. Anket verileri doğrultusunda ortaya çıkan sonuçlar değerlendirilecek , yorumlanacak çeşitli üniversitelerde uygulanan coğrafya öğretim programları incelenecek ve yetiştirilen coğrafya öğretmenlerinin hem alan hem meslekî formasyon hem de genel kültür açısından en üst düzeye çıkmasını sağlayacak öneriler sunulacaktır. Bu bilgiler doğrultusunda bakıldığında bu çalışma nitelikli ve çağa ayak uydurabilen coğrafya öğretmenlerinin yetişmesi açısından gerekli bir araştırmadır.

1.4 PROBLEM CÜMLESİ

Eğitim Fakültelerindeki Coğrafya Öğretmenliği Programlarında okuyan öğrencilerin coğrafya öğretim programlarının nitelikli coğrafya öğretmeni yetiştirmedeki yeterlilikleri hakkındaki görüşleri nelerdir?

1.4.1 Alt Problemler

1. Coğrafya öğretmeni adaylarının, alan bilgisi açısından müfredat programlarının yeterlilikleri hakkındaki görüşleri nelerdir?
2. Coğrafya öğretmeni adaylarının meslekî formasyon açısından müfredat programlarının yeterlilikleri hakkındaki görüşleri nelerdir?
3. Coğrafya öğretmeni adaylarının, müfredat programlarının öğretmen adaylarına kazandırdığı genel kültür açısından yeterlilikleri hakkındaki görüşleri nelerdir?

1.5 HİPOTEZLER

Araştırmanın, problem ve alt problemlerine dayalı olarak belirlenen hipotezler aşağıda belirtilmiştir.

1. Coğrafya öğretmeni adaylarının, alan bilgisi açısından müfredatı yeterli buldukları ancak eklenmesi gerektiğinin ya da kredilerinin artırılması gerektiğinin düşündükleri bazı derslerin olduğunu düşündükleri görülmektedir.
2. Coğrafya öğretmen adayları, müfredat programlarını meslekî formasyon açısından tam anlamıyla yeterli bulmadıkları görülmektedir.
3. Coğrafya öğretmeni adayları, müfredat programlarının öğretmen adaylarının genel kültür bilgisine çok farklı bakış açıları katmadıkları görüşündedirler.

1.6 SAYILTILAR

1. Araştırmada öğretmen adayları kendilerine verilen ölçme araçlarını içtenlikle ve yansız olarak cevaplayacaklardır.
2. Anket istekli kişilere uygulanacaktır.
3. Anketin, kapsam, yapı ve ölçüt geçerliliği sağlanacak uygulama sonunda anketin güvenilirliği istatistiksel yollarla da saptanacaktır.
4. Seçilen örneklem evreni temsil edecektir.

1.7 TANIMLAR

Coğrafya Öğretmeni Adayı: Üniversitelerin eğitim fakülteleri coğrafya öğretmenliği anabilim dallarında okuyan son sınıf öğrencileridir.

Coğrafya Öğretmeni: Orta öğretim kurumlarında coğrafya öğreten, öğretmenlerdir.

1.8 SINIRLILIKLAR

1. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının kimlikleri gizli tutulmuştur.
2. Araştırmada elde edilen bilgiler anket formu ile sınırlıdır.
3. Problem, seçilen örneklem içerisinde incelenmiştir.
4. Araştırma 2003-2004 yılı içerisinde yapılmıştır.
5. Ankete 90 öğretmen adayı katılmıştır.
6. Anket coğrafya öğretmenliği anabilim dalında okuyan son sınıf öğrencilerine uygulanmıştır.

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. TÜRK MİLLÎ EĞİTİM SİSTEMİNİN GENEL AMAÇLARI İLE COĞRAFYA EĞİTİMİNİN ÖZEL AMAÇLARININ İLİŞKİLENDİRİLMESİ

Eğitim sistemimizin genel amacı; Atatürk ilke ve inkılâplarına bağlı ülkesinin ve milletinin elinde bulundurduğu güç ve kaynakların farkında, ülke olanaklarını en iyi şekilde kullanan, ülkesi ve milletini sürekli geliştirmeye ve yüceltmeye götüren bireyler yetiştirmektir.

Coğrafya eğitiminin amaçları incelendiğinde ise amacın; yurt sevgisi kazandırmak, bu sevgiyi artırmak, ülke olanaklarını ve kaynaklarını öğretmek bu kaynakları en verimli şekilde kullanmayı bilen, yurt savunmasında, ülke yönetiminde, ülkesinin geleceğinde plânlamalar yaparak söz sahibi olan kişiler yetiştirmek olduğu görülmektedir.

Türk Millî Eğitim Sisteminin genel amaçlarının gerçekleştirebilmesi ile coğrafya eğitiminin özel amaçlarının gerçekleştirilmesi arasında bir paralellik bulunmaktadır. Bu paralelliğin daha açıkça görülebilmesi için Millî Eğitim Sisteminin aşağıdaki genel amaçları incelenmelidir.

1. Atatürk İnkılâp ve İlkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk Milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin millî, ahlâkî, insanî, manevî ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven,

daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;

2. Beden, zihin, ahlâk, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünce gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;

3. İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak (Varış. Gürkan. Gözütok, 1996: 198-199);

Millî Eğitim Sistemimizin genel amaçlarına uygun bireylerin yetişmesini sağlayan en önemli etmenlerden biri coğrafya eğitimidir. Bu nedenledir ki; Türk Millî Eğitim Sisteminin genel amaçları ile coğrafya eğitiminin özel amaçları arasındaki ilişki incelenerek üniversitelerin coğrafya öğretmeni yetiştiren anabilim dalı müfredatları bu doğrultuda hazırlanmalıdır.

2.2 COĞRAFYA EĞİTİMİNİN ÖZEL AMAÇLARI

Coğrafya eğitiminin temel amacı; insanların, yaşadığı alan olan yeryüzünü tanımaya ve yaşadığı çevreden daha iyi yararlanmasına katkı sağlamaktır.

Tüm fizikî, beşerî ve ekonomik zenginliklerimizin tanınması ve bunları en etkin şekilde kullanılması, çevre bilincinin kazanılması, doğal afetlerde can kayıplarının azaltılması, ticaret, turizm ve sanayinin gelişmesi , tarım ve hayvancılık potansiyelinin iyi kullanılması, kırsal alanların kalkınmasının sağlanması, kuraklık gibi olaylara karşı önlemlerin alınması, şehirleşmeden kaynaklanan problemlerin sona ermesi, su kaynaklarının geliştirilmesi ve korunması ve daha pek çok konu için hayat kaynağı olan coğrafi bilgiye ülke olarak önem vermenin zamanı çoktan gelmiştir(Karakuyu, 2002). Coğrafi bilgiye gereken önem verilmesi için ise aşağıda maddeler halinde belirtilen coğrafya eğitiminin özel amaçlarının tüm bireyler tarafından öğrenilmesi gerekmektedir.

1. Bireylere vatan, millet ve insanlık sevgisini aşılama ve geliştirmek.
2. Bireylere doğayı sevmeye ve koruma alışkanlığı kazandırmak.
3. Kişileri yurt ve millet sorunları üzerine eğilmiş aydın yurttaşlar olarak yetiştirmek.
4. Ülkelerin yaşam seviyelerini, ekonomik güçlerini en üst düzeye çıkarabilmeleri için coğrafyayı bilen, coğrafi plânlar yapabilen bireyler yetiştirmek.
5. Ülkelerin ekonomik kalkınma hedeflerini en iyi şekilde yönlendirebilmeleri için coğrafya eğitimine sahip kalifiye insan gücü yetiştirmek.
6. Ülkelerin ekonomik kalkınmasında söz sahibi olan, ülke kaynaklarının en üst düzeyde kullanılmasını sağlayan bireyler yetiştirmek.
7. Ülkelerin tarım ürünleri ile ticarî ilişkileri, yer altı ve yer üstü kaynakları, turistik zenginlikleri hakkında bilgi kazandırmak ve dünya ülkeleri

arasındaki ekonomik bağları inceleyerek ülkemizin dünya ekonomisindeki yerini ve önemini kavratmak.

8. Bireylerin millî kaynaklarını koruma ve değerlendirme gereğini benimsemiş olmalarını sağlamak.

9. Bireylerin, yurt savunmasının gerekliliğinin bilincine varmasını sağlamak.

10. Jeopolitik ve jeostratejinin önemini kavratmak.

11. Ülke yönetiminde coğrafya eğitiminin gerekliliğini kavratmak.

12. Yaşadığı ülkenin fizikî koşullarını bilen ve bu koşulları en üst düzeyde kullanan bireyler yetiştirmektir.

Türk Millî Eğitim Sistemi amaçlarının ilk maddesine göre eğitim almış her Türk vatandaşı, milletin tüm değerlerine sahip çıkan, ülkesini çağdaş uygarlıklar seviyesine çıkarmayı amaç edinmiş, vatanını, milletini seven ve cumhuriyeti korumak için gerekli olan tüm sorumlulukların bilincinde ve bu sorumlulukların ortaya çıkardığı görevleri yerine getirme çabasında olan bireyler olarak yetiştirilmelidir.

Kişilerin, vatan ve millet sevgisine bağlı olmaları, millî, ahlâkî, manevî ve kültürel değerlere sahip çıkmaları için öncelikle üzerinde yaşadıkları ülkenin tüm özelliklerini ve bu özelliklerin insan yaşamına etkilerini bilmeleri gerekmektedir. Çünkü insan, doğası gereği, bildiği ve tanıdığı kavramları korumaya ve sevmeye daha yatkındır. Coğrafya eğitiminin özel amaçları içerisinde yer alan;

✓ Bireylere, vatan, millet ve insanlık sevgisini aşlamak ve geliştirmek.

✓ Bireylere, doğayı sevmeye ve koruma alışkanlığı kazandırmak.

✓ Kişileri, yurt ve millet sorunları üzerine eğilmiş aydın yurttaşlar olarak yetiştirmek koşulları, bireyde yaşadığı alanın tüm fizikî, ekonomik ve beşerî özelliklerini tanıyarak vatan, millet, yurt sevgisini oluşturmayı ve arttırmayı amaç edinmiştir.

Millî Eğitimimizin genel amaçları içerisinde yer alan ikinci maddeye göre; eğitim sistemimizin amaçlarından biri de, bireylerin her yönüyle dengeli ve sağlıklı bir kişiliğe sahip olmalarını, topluma karşı sorumluluk duymalarını, yapıcı ve yaratıcı olmalarını sağlamaktır.

Bireylerin, topluma karşı sorumluluklarını yerine getirebilmeleri, yurt ve ülke savunmasında, geleceğinde söz sahibi olabilmeleri için öncelikle yurt savunmasının gerekliliğine inanmaları, jeopolitik ve jeostratejinin önemini öğrenmeleri amaç edinilmelidir. Bu amacı gerçekleştirebilmek için ise coğrafya eğitiminin özel amaçları içerisinde şu maddeler yerleştirilmiştir;

- ✓ Bireylerin, millî kaynakları koruma ve değerlendirme gereğini benimsemiş olmalarını sağlamak.
- ✓ Jeopolitik ve jeostratejinin önemini kavratmak.
- ✓ Bireylerin yurt savunmasının gerekliliğinin bilincine varmasını sağlamak.

Tüm bu özellikler bireylere kazandırılarak, coğrafya eğitimi almış herkesin topluma karşı sorumluluk duyması ve kazanılan bu sorumluluklar çerçevesinde ülke yönetiminde, geleceğinde ve yurt savunmasında söz sahibi olmaları sağlanmalıdır.

Ülkemizin yaşam seviyesini yükseltebilmek, kalkınma hedeflerini gerçekleştirebilmek, dünya ekonomisindeki yeri ve önemini üst seviyelere ulaştırabilmek amacıyla sahip olduğumuz her türlü ekonomik kaynağı en verimli ölçüde kullanmak için coğrafya eğitimiyle coğrafi plânlama yapabilen bireyler yetiştirmek gerekmektedir. Bu gereklilik ise coğrafya eğitiminin özel amaçları içerisinde yer alan şu koşullarla sağlanabilir;

- ✓ Ülkelerin yaşam seviyelerini, ekonomik güçlerini, en üst düzeye çıkarabilmeleri için coğrafyayı bilen, coğrafi plânlar yapabilen bireyler yetiştirmek
- ✓ Ülkelerin ekonomik kalkınma hedeflerini en iyi şekilde yönlendirebilmeleri için coğrafya eğitimine sahip kalifiye insan gücü yetiştirmek
- ✓ Ülkelerin ekonomik kalkınmasında söz sahibi olan, ülke kaynaklarının en üst düzeyde kullanılmasını sağlayan bireyler yetiştirmek
- ✓ Ülkelerin, tarım, endüstri ürünleri ile ticari ilişkileri, yer altı ve yer üstü kaynakları, turistik zenginlikleri hakkında bilgi kazandırmak ve dünya ülkeleri arasındaki ekonomik bağları inceleyerek, ülkemizin dünya ekonomisindeki yerini ve önemini kavratmak

Coğrafya eğitiminin özel amaçları içerisinde yer alan ülke kaynaklarını verimli olarak kullanabilme yeteneğinin kazanılması, coğrafi plânlama ile birleştğinde ülkemizin dünya ekonomisindeki payı sürekli gelişme gösterecektir. Bu da bize coğrafya eğitiminin ilköğretim ve orta öğretim basamaklarında ne derece önemli olduğunu kanıtlamaktadır. Bundan dolayı öncelikle coğrafya öğretmenliği anabilim dallarından mezun olacak öğretmen adaylarının öğretmenliğe atandıklarında, niçin coğrafya öğrenmeleri gerektiğini bilmeleri ve bu konuda kendilerini öğrencilerini tam olarak yetiştirebilme yeterliliğine sahip hissetmeleri gerekmektedir. Bunun için de coğrafya öğretmenliği anabilim dalları müfredat programlarının bu amaçlara da hizmet edecek doğrultuda hazırlanması gerekmektedir.

2.3 NİÇİN COĞRAFYA ÖĞRENİRİZ?

- ✓ Coğrafya, eğitimi dünya ile olan ilişkilerimizi , insanlarla olan bağlantılarımızı ve kendimizi anlamamıza yardımcı olan bilgi, beceri, kavram ve temelleri daha iyi algılamamızı sağlayarak eleştirel düşünce ve problem çözmeyi öğretir.
- ✓ Beşerî, ekonomik, fizikî coğrafya öğrencinin bilgi hazinesine daha fazla bilgi ve anlama yeteneği kazandırır.
- ✓ Coğrafya, Dünya' yı anlayabilmemiz ve Dünya' da yaşayabilmemiz için bir anahtardır.
- ✓ Günümüz dünyasına uyum sağlayabilmek ve çağdaş sorunlara çözüm önerisinde bulunabilmek için coğrafya öğreniriz.

2.3.1 Ülke Sevgisinde Coğrafya Eğitimi

Coğrafya, sadece ansiklopedik bilgilerin öğretildiği, ezbere dayalı bilgi yığınlarının öğrenciye sunulduğu bir ders değil, öğrencilere; analiz, sentez ve yorum yapabilmeyi öğreten, geliştiren bir eğitim disiplini. Coğrafya eğitiminin en önemli amaçlarından biri de coğrafyayı öğrenen bireylerin yurt sevgisi kazanmalarını ve bu sevgiyi geliştirmelerini sağlamaktır. Ülke ve vatan sevgisinin kaynağı, o ülkedeki en küçük alanın bile tüm tarihî, doğal, kültürel değerlerinin öğrenilmesidir. Bu değerlerin bireylere öğretilmesi, bireylerin ülkeleri hakkında bilgi sahibi olarak, ülkelerini tanımaları ve tanıdıkça sevmeleri demektir. Bu da coğrafya eğitimi sayesinde gerçekleştirilebilmektedir. Vatan, üzerinde yaşadığımız coğrafyadır ve millet sevgisinin kaynağı da vatan toprakları üzerinde yaşayan milletin din, dil, tarih, edebiyat ve folklorü gibi kültürel değerleridir. Özellikle edebiyat ve folklor üzerinde yaşanan toprakların tüm özelliklerini bünyesinde barındıran kültürel değerlerdir. Bu kültürel değerlerin öğrenilmesi ve sevilebilmesi için etkisi altında kaldığı tüm

faktörlerin, yani coğrafi özelliklerin öğrenilmesi gerekmektedir. Bunun bilincinde olan biz coğrafya öğretmenleri ise öğrencilerimize ülkemizin en küçük alanını bile en ince ayrıntısına kadar öğretmeli ve öğrencilerimizde de vatan ve yurt sevgisini geliştirmeyi amaç edinmeliyiz.

2.3.2 Yurt Savunmasında Coğrafya Eğitimi

Türkiye geçmişte, şu anda ve gelecekte de Dünyanın güç dengesini etkileyecek hassas bir coğrafi konuma sahiptir. Özellikle bizim ülkemiz gibi, oldukça önemli bir jeopolitik konuma sahip olan ülkelerin, ülke yönetiminde söz sahibi olacak bireylerinin jeostratejik plânlamalarını yapıp uygulayabilmeleri için ülkelere ait tüm milli güç unsurlarını, milli hedefleri doğrultusunda kullanabilmeleri gerekmektedir. Bunun için ise ülkelerin coğrafi özellikleri en ufak ayrıntısına kadar incelenmeli ve plânlamaları bu doğrultuda yapılmalıdır. Bu da ancak iyi alınmış bir coğrafya eğitimi ile mümkündür.

2.3.3 Ülkenin Jeopolitik Öneminin Kavranmasında Coğrafya Eğitimi

Jeopolitik; bir devletin, ve ya bir bölgedeki devletlerin mevcut coğrafi platformunun üzerinde güç değerlendirmesini yapan, etkisi altında kaldığı güç merkezlerini inceleyen, hedefleri ve bu hedeflere ulaşmak için gerekli olan şartları ve amaçları araştıran ve ortaya koyan bir bilim dalıdır. Ülkenin jeopolitik önemi, ancak siyasi coğrafya konularının iyi öğrenilmesiyle mümkündür.

2.3.4 Ülke Yönetiminde Coğrafya Eğitimi

R. HARSTHORNE' nin dediği gibi “coğrafyacılar, gelecek için plânlamalara uygun bilgileri veren bir danışmandır (Aktaran: Güngördü,1999:69). ” Ülkelerin başarıyla yönetilebilmesi için sahip olunan tüm kaynakların uygun bir plân doğrultusunda kullanılması gerekir. Sahip olunan kaynakların bilinçli olarak kullanılabilmesi için; kullanım amaçları, kullanım biçimleri ve elde edilecek ekonomik gelirin plânlanması önemlidir. Bundan dolayıdır ki; ülke yönetiminde devlet sektöründe ve özel sektörde söz sahibi olacak bireylerin aynı zamanda iyi bir coğrafyacı olmaları gerekir. Çünkü coğrafya mekân ve plânlamanın birleştiği tek bilim dalıdır. Kalkınma plânlamalarının yapılmasında coğrafyadan faydalanmak şarttır. Örneğin; verimli tarım topraklarına yerleşim alanlarının kurulmasına izin vermeyen bir yöneticinin coğrafi bilgisinin nedenli kuvvetli olduğundan söz edebilirsek , birçok can ve mal kaybına neden olan deprem bölgelerinde çok katlı ve sağlıksız yapılaşmaya izin veren bir yöneticinin de coğrafi bilgiden o kadar yoksun olduğunu söyleyebiliriz. Coğrafyanın bu amacının bilincinde olan coğrafya öğretmenleri, ülke geleceğinin emanet edileceği gençleri coğrafi bilgiler doğrultusunda yetiştirmelidir.

2.4 ERASMUS PROGRAMININ EĞİTİME İLİŞKİN AMAÇLARININ COĞRAFYA EĞİTİMİNE KATKISI

Avrupa Birliği'nin eğitim ile ilgili amaçları arasında yer alan aşağıdaki yedi maddenin coğrafya öğretmenliği için de uygulanması coğrafya eğitimine yeni bir soluk getirecektir.

1. Ülkeler arasında öğrenciler ve öğretmenlerin hareketliliğinin ve diplomaların tanınmasının sağlanması
2. Öğretim kurumları arasında iş birliğinin geliştirilmesi
3. Üye ülkelerin öğretim sistemlerinin ortak sorunları üzerine deneyimlerin, bilgi ve birikimlerin artırılması
4. Gençler ve öğretmenlerin ülkeler arasında değişiminin desteklenmesi
5. Uluslar arası kurumlar ile eğitim konusunda iş birliğinin geliştirilmesi
6. Teknolojik gelişmelere uyum sağlanması, sürekli meslekî eğitimin iyileştirilmesi, meslekî eğitime erişim olanaklarının arttırılması
7. Eğitim kurumları ile iş yerleri arasında iş birliğinin geliştirilmesi

Bu yedi maddeyi sırasıyla değerlendirdiğimizde;

Üye ülkeler arasında hem geleceğin coğrafya öğretmeni adayı hem de şimdinin üniversite öğrencisi olan gençlerimizin ülkemiz dışındaki coğrafya eğitimi programlarına katılmalarının sağlanması; farklı görüşlerle tanışmaları, yeni ve farklı bilgiler edinmeleri, dünyaya bakış açılarının değişmesi, yeniliğe sürekli açık kalabilmeleri, hepsinden önemlisi dünya üzerindeki coğrafi faktörleri ve coğrafi özellikleri bulundukları yerlerde gözlemleyebilmeleri anlamına gelmektedir. Bütün bunlar, yetişen coğrafya öğretmenlerinin daha profesyonel, işini daha severek yapan,

daha geniş donanımlara sahip olmalarını sağlayarak yetiştirdikleri ilk ve orta dereceli okullardaki öğrencilerin de coğrafyayı ezber, bilgi yığını, yaşamlarında kullanmayacakları birçok bilgiden oluşan sevimsiz ve gereksiz bir ders olmadığını anlamalarını sağlar. Üye ülkeler arasındaki bu değişim, coğrafya eğitiminin ortak sorunları hakkında kişilerin daha rahat bilgi alış verişi yapmalarını sağlayacağından, sorunlar daha hızlı, daha kısa sürede ve amaca en uygun şekilde çözülecektir.

Teknolojik gelişmenin takip edilmesi ve hizmet içi eğitim ile yaşam boyu eğitim kavramının hayata geçirilmesi, tüm eğitim dallarında olduğu gibi coğrafya eğitimi için yetiştirilen öğretmenlerin de kendini yenileyen ve gelişmeye daima açık olan, meslekî alandaki tüm gelişmeleri takip eden ve sürekli teknolojiyi, gelişmeyi ve yeniliği eğitim ortamına yansıtan bireyler olmalarını sağlayacaktır.

Üniversitelerdeki coğrafya öğretmenliği anabilim dalları ile Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullar arasında iş birliğinin sağlanması, coğrafya öğretmeni adaylarının staj programını ve istihdam programını kapsamaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullar ile üniversiteler arasında sağlanan diyaloglar çerçevesinde coğrafya öğretmeni adaylarının staj sürelerinin uzatılması, öğretmen adaylarının ortalama bir eğitim öğretim yılı okullarda staj yapmaları ve staj sonunda başarılı olanlara diplomalarının verilmesi ve bu diploma puanlarına göre aday öğretmenlerin atamalarının yapılması sağlanmalıdır. Bu program, coğrafya öğretmeni adaylarına kendi öğretmenlik yeteneklerini ve üniversite programları sayesinde kazandıkları bilgi ve yetenekleri uygulama fırsatı vererek öğretmenliğe daha hazır ve donanımlı başlamalarını sağlayacaktır.

Üniversiteler ve Millî Eğitim Bakanlığı'nın iş birliğinin diğer bir avantajı ise istihdamdır. Bu iş birliği sayesinde coğrafya öğretmeni yetiştirmede arz ve talep oranları dikkate alınacak ve istihdam edilebilecek oranda coğrafya öğretmeni yetiştirilecektir.

2.5 ÖĞRETMEN KAVRAMININ VE ÖĞRETMEN NİTELİKLERİNİN AÇIKLANMASI

2.5.1 Öğretmen Kavramının Tanımları

Öğretmen kavramının sözlük anlamı; mesleği bir bilim dalını, bir sanatı ya da teknik v.b bilgileri öğretmek olan kimse (Türk Dil Kurumu Yayınları Resimli Türkçe Sözlük,1966:442).

Millî Eğitim Temel Kanununun 43. maddesine göre ise öğretmenlik; devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir (Özdemir,2000: 13; Yalın,2000:13).

Bu tanımlardan da yola çıkarak öğretmenlik mesleğini düşündüğümüzde; Alkan'a (1999: 245) göre "Öğretmen; bir meslek adamı olarak insan davranışlarını oluşturmada görevi olağanüstü güç ve karmaşık olan bir uzmandır".

Özdemir ve Yalın'a (2000:25) göre "Öğretmenlik; sürekli bir eğitimi, gelişme ve değişmeyi, yenileşmeleri, takip etmeyi gerektiren meslektir".

2.5.2 Çağdaş Öğretmen Yetenekleri Nelerdir?

1. Eğitim alanında kendini sürekli geliştirir.
2. Belirli alanda uzmanlaşır.
3. Zamanı ve ortamı plânlar.
4. Bilgi kaynaklarından yararlanır.
5. Alanla ilgili bilgiler üretir.
6. Program geliştirir.
7. Öğrenme süreçlerini yapılandırır.
8. Eğitim ortamlarını kullanır.
9. Öğrenme yeteneklerini yürütür.
10. Öğreteceği konuyu, öğretim alanını, branşı bir öğretim disiplini ve öğretim teknolojisi olarak bilir ve uygular.
11. Danışmanlık ve rehberlik yapar.
12. Ekip çalışması yapar.

Bu yeteneklerden bazılarına sahip olan birey, eğitim fakültelerine geldiğinde mesleği ile ilgili olarak diğer özel alan bilgisi, pedagojik formasyon ve genel kültür bilgileri ile de donatılmaktadır.

2.5.3 Öğretmen Yeterlilik Listesi ¹

1 Konu Alanı ve Alan Eğitimine İlişkin Yeterlilikler

1.1 Konu Alan Bilgisi

1.1.1 Konulara ilişkin eğitim programının öngördüğü düzeyin üstünde bilgi birikiminin olduğunu gösterme

1.1.2 Konu alanına ilişkin kuram, ilke ve kavramları anlaşılabilir biçimde, güvenle öğretebileceğini gösterme

1.2 Alan Eğitimi Bilgisi

1.2.1 Öğrencilerde yaygın biçimde gözlenen eksik ve yanlış gelişmiş kavramları fark etme

1.2.2 Öğrencilerin konuya ilişkin sorularına uygun ve yeterli yanıtlar oluşturabilme

1.2.3 Öğrencilerin, bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişiminin öğrenmelerini etkileyeceğini anlama

1.2.4 Konu alanının öğretim programlarına ilişkin bilgi sahibi olma

1.2.5 Konu alanı ile ilgili özel öğretim, yaklaşım, yöntem ve tekniklerine ilişkin bilgi sahibi olma

1.2.6 Konu alanı ile ilgili bilgi teknolojilerinden yararlanma

1.2.7 Konu alanı ile ilgili sağlık ve güvenlik önlemlerini alma

¹ Yüksek Öğretim Kurulu Millî Eğitimi Geliştirme Projesi için hazırlanan kitapçıktan derlenmiştir.

2. Öğretme- Öğrenme Sürecine İlişkin Yeterlilikler

2.1 Plânlama

- 2.1.1 Amaçları hedef ve davranışları açık biçimde ifade etme
- 2.1.2 Hedef davranışları gerçekleştirmeye yönelik öğrenme- öğretme etkilerini düzenleme
- 2.1.3 Hedef davranışlara uygun araç-gereç ve materyal seçme
- 2.1.4 Öğrencilerin, kişisel, ruhsal, etik, sosyal ve kültürel gelişimlerine katkıda bulunacak etkinlikleri plânlama
- 2.1.5 Hedef davranışlara uygun değerlendirme biçimini belirleme

2.2 Öğretim Süreci

- 2.2.1 İşlenen konuyu önceki ve sonraki konularla ilişkilendirme
- 2.2.2 Öğrencileri güdüleyici hazırlık etkinliklerini sunma
- 2.2.3 Konuyu öğrencilerin düzeyine uygun bir biçimde sunma
- 2.2.4 Öğrencilerin yaşlarına, önceki öğrenme düzeylerine ve yeteneklerine uygun yöntem ve tekniklerden yararlanma
- 2.2.5 Uygun araç - gereç ve materyal kullanma
- 2.2.6 Zamanı etkili biçimde kullanma
- 2.2.7 Öğrencilerle etkileşimde bulunma ve uygun dönüt verme
- 2.2.8 Öğrencilerin katılımını sağlayacak etkinlikler (Bireysel, ikili, grup çalışması, gösteri, gezi, gözlem, deney, panel, v b) uygulama
- 2.2.9 Öğrencilerin öğrendiklerini yaşamlarıyla ilişkilendirecek fırsatlar yaratma
- 2.2.10 Öğrencilerin düzeylerine uygun, konuya ilgilerini çekecek ve düşüncelerini sağlayacak biçimde farklı sorular sorma

- 2.2.11 Konuya ilişkin terimleri uygun biçimde sıralama ve iyi seçilmiş örneklerle sunma
- 2.2.12 Öğrencilerin hedef davranışlara ulaşma düzeyini değerlendirebilme

2.3 Sınıf Yönetimi

- 2.3.1 Öğrencilere sınıfta kendilerini özgürce ifade edebilecekleri güvenli bir öğrenme ortamı sağlama ve sürdürme
- 2.3.2 Dersi amacına uygun ve güvenli bir biçimde sürdürme
- 2.3.3 Kesinti ve engellemeler karşısında uygun önlemler alma
- 2.3.4 Öğrencilerin derse karşı ilgi ve güdüsünün sürekliliğini sağlama
- 2.3.5 Öğrencilere davranışlarına ilişkin dönüt verme
- 2.3.6 Ödül ve yaptırımları uygun ve etkili biçimde kullanma

2.4 İletişim

- 2.4.1 Anlaşılır açıklamalar yapma ve yönergeler verme
- 2.4.2 Sınıf için de etkili iletişimi sağlama (öğrenci-öğretmen, öğrenci- öğrenci, öğretmen- öğrenci etkileşimi)
- 2.4.3 Okul yöneticileri, meslektaşları, diğer okul personeli, veliler ve ilgili eğitim kuruluşlarıyla iletişim kurma
- 2.4.4 Ses tonunu etkili biçimde kullanma
- 2.4.5 Sözel dil ve beden dilini etkili biçimde kullanma (duruş, mimikler, el, kol hareketleri, v.b)

3. Öğrencilerin Öğrenmelerini İzleme, Değerlendirme ve Kayıt Tutma

3.1 Öğrencilerin ürünlerini kısa sürede notlandırma ve sonuçları öğrencilerin gelişimini sağlayacak önerileri içeren dönütlerle birlikte verme

3.2 Yapılan etkinliklerin (sınav, ödev, gözlem) ve sağlanan gelişimin kayıtlarını tutma , sonuçlarını düzenli aralıklarla öğrenciye bildirme

3.3 Öğrencilerin öğrenmesini değerlendirmede sürekliliğin önemini kavrama ve uygulama

3.4 Başarısız öğrencilerin sorunlarının çözümünde deneyimli öğretmenlerin görüşlerinden faydalanma

3.5 Öğrencinin akademik gelişimini ulusal notlandırma ölçütlerini kullanarak değerlendirme

4. Tamamlayıcı Meslekî Yeterlilikler

4.1 Türk Millî Eğitim Sisteminin amaçlarına ve ilkelerine uygun biçimde öğretmenlik görevini yerine getirme

4.2 Mesleği ile ilgili yasa ve yönetmeliklerde belirtilen hak ve sorumlulukların farkında olma

4.3 Meslekî öneri ve eleştirilere açık olma

4.4 Meslekî açıdan kendini değerlendirme ve bilgi düzeyini geliştirme konusunda sürekli çaba gösterme

4.5 Toplantı, hizmet içi eğitim, araç-gereç hazırlama gibi okul etkinliklerine ve okulun tümünü ilgilendiren diğer etkinliklere katılma

4.6 Kişisel ve meslekî yaşamında ve öğretimde iyi örnek olma

4.7 Mesleğine yürekten bağlı olma ve mesleğini severek yapma

2.5.4 Öğretmenlik Mesleği Neleri Gerektirir ?

1. Meslekî etiğe uyumu
2. Kendine yetebilmeyi
3. Analitik düşünmeyi
4. Öğreticilik konusunda üst düzey bilgiyi

2.5.5 Öğretmenin Görevleri Nelerdir?

1. Öğretme
2. İdare ve yönetim
3. Pedagojik uzmanlık
4. Alan bilgisi uzmanlığı
5. Geniş genel kültür bilgisi
6. Öğrenci danışmanlık görevi

2.5.6 İdeal Öğretmen Nasıldır?

1. Öğrencideki kaygı ve gerginliği anlar ve en aza indirmeye çalışır.
2. Öğrencilerin birey olduğunu ve bireysel ilgiye ihtiyaçları olduğunu farkındadır
3. Serinkanlı ve disiplinlidir, bağırmaktan kaçınır
4. Öğrencileri eleştirmekten çok, övgüyü tercih eder
5. Öğrencilerin yeteneklerini fark eder
6. Yaratıcılığı öğrenme unsurları için kullanabilmeyi bilir
7. Öğrenci özelliklerine ve konuya göre öğretim yöntemleri seçer

8. Giyimi ve konuşmasıyla örnektir
9. Mesleğini sever
10. Ön yargılı değildir
11. Adildir
12. Eleştiriye açıktır
13. Alanında uzmandır
14. Öğrenci psikolojisinin farkındadır.
15. Sınıf otoritesi kurar
16. Değerlendirmeyi objektif yapar.
17. Öğrenci düşüncelerine saygılıdır
18. Yenilikleri izler
19. Mesleğini bilinçli seçmiştir
20. Eğitim vereceği kurumun özelliklerini yakından tanır.
21. Öğrencilerin neleri zor, neleri daha kolay öğrenebileceklerini bilir.
22. Hangi konunun nasıl verilmesi gerektiğini bilir

Öğretmen adaylarının fakültelerden alacakları meslekî yeterlilikleri sindirebilmeleri ve meslekî açıdan yeterli olabilmeleri çeşitli faktörlere bağlıdır. Bu faktörler ise şu başlıklar altında toplânabilir.

2.5.6.1 Bedensel ve Ruhsal Yeterlilik Yönünden ²

1. Vücudun sağlıklı olması ve iyi bir ruh sağlığına sahip olunması
2. Ruh, duygu, zihin ve ahlâk bakımından dengeli olunması
3. Güler yüzlü ve neşeli olunması
4. Doğal, samimî, açık fikirli, duyarlı, sakin, tutarlı, güvenilir, anlayışlı ve hoşgörülü olunması
5. Doğruluk, dürüstlük, hak, adalet, onur, özveri, sevgi, saygı gibi değerlere sahip olunması
6. Kendi ilgi ve yeteneklerinin farkında olunması
7. Bilimsel ve özgür düşünceye sahip olunması
8. Mantıklı ve tarafsız olunması
9. Cesaretli, iradeli, azimli olunması
10. Duyguların kontrol altında tutulabilir olunması

2.5.6.2 Sosyal Hayatla İlgili Yeterlilikler Yönünden

1. Doğru, düzgün, akıcı, güzel ve etkili konuşma ve yazma becerilerine sahip olunması
2. Etkili konuşma ve etkili dinleme becerilerine sahip olunması
3. İnsanlarla ilgili bilgi alış veriş (İletişim) becerilerine sahip olunması
4. Vücut dilini doğru algılama ve kullanma becerilerine sahip olunması
5. Sorun çözebilme yeterliliğine sahip olunması
6. Kendisiyle ve başkaları ile barışık olma
7. Çevre sorunları ile ilgili olma, bu konudaki etkinliklere katılma
8. Kültürel etkinlikleri takip etme

² Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü Öğretmen Yeterlilikleri adlı kitapçıkta derlenmiştir.

9. Laik ve özgür düşünceye sahip olma
10. Millî bilince ve onura sahip olma
11. Ülkeye karşı görev ve sorumlulukları bilme ve bunları davranış haline getirme
12. Toplumun aydın bir üyesi olma
13. Millî, ahlâkî, insanî, manevî ve kültürel değerleri, Atatürk ilke ve inkılâplarını benimseme, koruma ve geliştirebilme
14. Geniş bir dünya görüşüne sahip olma
15. Uluslar arası sorunlarla ilgili olma
16. Türk milletini çağdaş uygarlığın saygı ve seçkin bir ortağı haline getirme sorumluluğunu bilme ve bu sorumluluğu yerine getirmeyi davranış haline getirme

2.5.6.3 Öğretmen Davranışları ile ilgili Yeterlilikler Yönünden

1. Öğretmenlik mesleğini sevmek, meslekle ilgili amaçları gerçekleştirmek için gayret sarfetme
2. Çocukları ve gençleri sevmek kişiliklerine saygılı olma
3. Çocukları, gençleri, yetişkinleri eğitme görevini meslek edinme
4. Okuma, araştırma, inceleme zevkine sahip olma
5. Bilgisayar ve internetten yararlanabilme
6. Üstlenilen görevi yerine getirme sorumluluğunu taşıma
7. Zamanı iyi kullanabilme
8. Bilgiye ulaşma yollarını ve bilgi teknolojisinin kullanmayı bilme
9. Yaşantısıyla çevresine örnek olabilme
10. Öğretmenlik mesleği ve alanıyla ilgili bilimsel ve teknolojik gelişmeleri takip edebilme
11. Kendisini devamlı yetiştirme ve geliştirme çabasında olma

2.6 COĞRAFYA ÖĞRETMENİ VE YETERLİLİKLERİ

2.6.1 Coğrafya Öğretmeninin Tanımı

Millî eğitimin tüm bu amaçlarını geliştirmekte asıl görev öğretmenlere düşmektedir. Kaliteli bir eğitimin ilk şartı öğretmenin iyi yetiştirilmesidir. Bu nedenle, yapılan genel öğretmen tanımlarının yanında öze inilerek branş öğretmenlerinin de tanımları yapılmalıdır ki her branş öğretmenin görev ve nitelikleri açıkça belirtilebilsin.

Coğrafya öğretmeni; çalıştığı eğitim kurumunda öğrencilere, Dünya ve yaşadıkları çevre ile ilgili fizikî, ekonomik, beşerî coğrafyaya ait bilgileri düzeylerine uygun veren, öğrencilerine ülke kaynakları verimli biçimde kullanmayı, ülkelerindeki ve dünyadaki doğal kaynaklara sahip çıkmayı, yurt sevgisini öğreten, tüm bunların yanında öğrencilerinin yorum kabiliyetlerini geliştirerek onların geleceğe yön verebilecek kişiler olarak yetişmelerini sağlayan en az lisans eğitimi almış uzman kişilerdir.

2.6.2 Coğrafya Öğretmenlerinin Görevleri

İlköğretimde ve orta öğretimde verilen coğrafya dersleri ile birey, iyi bir coğrafya eğitimi alarak edindiği bilgi ve becerilerle hayata ve yaşama adapte olmayı, yaşamları boyunca ülke kaynaklarını en verimli şekilde kullanmayı öğrenir, ülke kalkınmasında ve ülke yönetiminde söz sahibi olacak bireyler olarak hayata hazırlanır, ülke plânlamasında söz sahibi olabilecek yetkinliğe ulaşmaktaki ilk adımı atmış olur. Bunun için ilk ve orta öğretim kurumlarında görev yapmak üzere yetiştirilen coğrafya öğretmenleri, tüm öğretmenlerde bulunması gereken öğretme, idare ve yönetim, pedagojik uzmanlık, alan bilgisi uzmanlığı, geniş genel kültür bilgisi, öğrenci danışmanlık görevlerine branş öğretmeni olarak şu görevleri de eklemelidirler;

✓ Coğrafya öğretmenin çalıştığı kurum ister ilköğretim ister orta öğretim olsun öğretmen, öğrencilerine coğrafyaya ait bilgileri düzeylerine uygun olarak vermelidir.

✓ Her coğrafya öğretmeni coğrafya eğitiminin gerekliliğini kendi için de tam anlamıyla benimsemeli ve coğrafya öğrenmenin gerekliliğini öğrencilerine de benimsetebilmelidir.

✓ Coğrafya öğretmeni coğrafya öğretmeye dair tüm bilgi ve becerilerini çalıştığı eğitim kurumunda öğrencilerine aktararak, öğrencilerin coğrafyayı ansiklopedik bilgilerle dolu, ezber, yaşamları boyunca gerek duymayacakları bir ders olarak görmelerini önlemeli, coğrafya derslerinin yaşam için gerekli analiz, sentez ve yorum gücünü arttıran, ülke kaynaklarını en etkili biçimde kullanmayı öğrenerek ülke kalkınmasında söz sahibi olabilmek için gerekli bir ders olduğunun bilincine varmalarını sağlamalıdır.

Coğrafya öğretmeni yukarıda açıklanan görevlerini yerine getirirken aşağıda belirtilen noktalara da dikkat etmelidir.

- ✓ Öğrencilerine coğrafya öğrenmenin gerekliliğini kavratır.
- ✓ Derslerinde görsel materyal kullanarak coğrafya eğitiminin daha kalıcı olmasını sağlar.
- ✓ Arazi uygulamalarına önem verir,
- ✓ Coğrafya derslerini güncel konularla birleştirerek işler.
- ✓ Coğrafyaya ait yeni gelişmeleri takip edere ve öğrencileri ile paylaşır.

2.6.3 Coğrafya Öğretmenlerinin Yeterlilikleri

Çağdaş coğrafya; istatistik bilgiler, kuru bilgi yığını, “en”ler bilimi, ezberlenecek yer adlarını sayan, yer bulmayı öğreten, “o nerededir” sorusuna yanıt arayan, dünyanın en yüksek dağları ile en yüksek nüfuslu kentleri hakkında ansiklopedik bilgiler sunan, belirli alanlara ait coğrafi bilgilerin sıralanması bilimi değildir (Şahin,2001:18).

Coğrafya doğal ortam unsurları ile insanın yaşam ve etkinliklerine ilişkin çok karmaşık olguların analiz edildiği, olaylar ve unsurlar arasındaki ilişkilerin derinlemesine değerlendirildiği bir sentez ve yorum bilimidir.

Coğrafya öğretmenleri; öğrencilerinin yaşamlarında büyük rol oynayan, öğrencileri hayata hazırlayan, onlara geleceğe yönelik bakış açısı kazandıran, öğrencilerinin yaşam biçimlerini yönlendiren, yaşadıkları dünyayı algılamalarını sağlayan, bazı temel bilgi ve becerileri öğretmekle yükümlüdürler.

Hiç şüphesiz, bu denli geniş bir amaca ve yapıya sahip coğrafya dersini öğretmekle görevli olan coğrafya öğretmenlerinin de bazı nitelikleri olmalıdır;

2.6.3.1 Alan Bilgisi Açısından Yeterlilikler

1. İyi bir alan bilgisine sahiptir.
2. Coğrafi bilgi sistemleri ve tekniklerini uygulayabilir.
3. Şekil, tablo, grafik oluşturur ve yorumlar.
4. Harita okuma becerisine sahiptir.
5. Doğal ve beşerî unsurlar ile doğal ve beşerî olayların insan üzerindeki etkilerini yorumlar.
6. Ülkelerin jeopolitik önemini bilir ve gerektiğinde değerlendirmeler yapar.
7. Coğrafi terimleri ve anlamlarını bilir.
8. Coğrafi kuram ve kavramları bilir.
9. Arazi uygulamaları yapar.
10. Coğrafya özel öğretim yöntemlerini bilir ve uygular.
11. İlköğretim ve orta öğretimde okutulan coğrafya müfredat programlarını takip eder.
12. Öğrencilere niçin coğrafya öğrendiklerini açıklar.
13. Meslekî yayınları takip eder.
14. Coğrafi materyal kullanır.
15. Coğrafi materyalleri öğrencilere kullandırır.
16. Coğrafi materyal yapıp, geliştirir.
17. Lise ders kitaplarının içeriklerini bilir.
18. Lise coğrafya ders kitaplarının seçiminde nelere dikkat edilmesi gerektiğini bilir.
19. Yabancı dil yardımıyla meslekî yayınları takip eder.
20. Bilgisayar yardımıyla meslekî yayınları takip eder.
21. Coğrafya ile ilgili her türlü etkinliğe katılmaya gayret eder.

2.6.3.2 Meslek Bilgisi (Pedagojik Formasyon) Açısından Yeterlilikler

1. Coğrafi konuları öğrenci seviyesine uygun anlatma becerisine sahiptir.
2. Coğrafi konulara uygun materyal kullanabilir.
3. Okul ve sınıf dışı uygulamalar yapabilir.
4. Coğrafi konuları güncel olarak aktarır.
5. Ders araç ve gereçlerini kullanır.
6. Ders araç ve gereçlerini öğrencilere kullandırır.
7. Öğretim ortamını hazırlar.
8. Öğrencilerinin fiziksel, duygusal, zihinsel özelliklerini tanır.
9. Öğrencilerinin hazır bulunuşluk düzeylerini bilir.
10. Eğitim - öğretim yöntem ve tekniklerini bilir ve kullanır.
11. Ölçme değerlendirme araçlarını belirler ve kullanır.
12. Mesleğini sever.
13. Derslerde görsel materyal kullanır.
14. Konularla yaşam arasında bağ kurar.
15. Sınıf içi otorite sağlar.
16. Öğrencilere danışmanlık yapar.
17. Okulda yöneticilik yapar.
18. Eğitim – öğretim mevzuatını bilir.
19. Farklı disiplinler arasında ilişki kurar.
20. Mesleğini geliştirme gerekliliğinin bilincindedir.
21. Genel olarak eğitim bilimleri ile ilgili değişim ve gelişmeleri takip eder.

2.6.3.3 Genel Kültür Açısından Yeterlilikler

1. Küreselleşme kavramını analiz eder.
2. Siyasî ve ekonomik organizasyonlar hakkında bilgi sahibidir.
3. Teknolojik gelişmeleri takip eder.
4. Araştırma yapabilme becerisine sahiptir.
5. Kendini sorgular ve değerlendirir.
6. Mesleği ile ilgili tüm kuruluşlarla temasta bulunur.
7. Meslektaşları ile iyi iletişim kurar.
8. Güzel konuşma ve yazma becerisine sahiptir.
9. Vücut dilini iyi kullanır.
10. Öğrencilerinin genel kültür yaşantılarını bilir.
11. Yabancı dil bilir ve kullanır.
12. Bilgisayar kullanır.
13. Çağdaş, uluslar arası sorunlarla ilgilidir.
14. Tiyatro, sinema, konser v.b etkinliklere katılır.
15. Çevre sorunlarını bilir ve bunlara karşı duyarlıdır.

2.7 ÜLKEMİZ EĞİTİM FAKÜLTELERİNDE COĞRAFYA EĞİTİMİNİN DURUMU

Ülkemizde, 1998-1999 eğitim öğretim yılından itibaren Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından eğitim fakültelerinde yeniden yapılanmaya gidilmiştir. (www.yok.gov.tr Öğretmen Eğitiminde Akreditasyon İngiltere ve A.B.D Örnekleri:1) Bu yapılanmaya paralel olarak da coğrafya öğretmeni yetiştiren anabilim dallarının müfredat programlarında, içerik ve yapı bakımından bazı değişiklikler yapılmıştır.

1998 yılından önce 4 yıllık lisans eğitimi ile coğrafya öğretmeni yetiştirilirken, 1997 yılından sonra coğrafya öğretmenlikleri, Orta Öğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Bölümü içerisinde , Coğrafya Eğitimi Anabilim dalları olarak yapılanmıştır.

Millî Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu 'ün ortak projesi gereği coğrafya öğretmeni olmayı amaçlayanlar da diğer öğretmen adayları gibi üniversitelerin eğitim fakültelerine kayıtlarını yaptırdıktan sonra kayıtlı oldukları üniversitelerin fen edebiyat fakültelerinin coğrafya bölümlerinde eğitimlerinin ilk 3,5 yılında alan derslerini daha sonra ise eğitim bilimleri enstitüsünde 1,5 meslek derslerini okuyarak tezsiz yüksek lisanslarını tamamlayıp coğrafya öğretmeni olmaya hak kazanmaktadırlar.

BÖLÜM III

3.1 ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu araştırmanın amacı, coğrafya öğretmen adaylarının coğrafya öğretmenliği müfredat programları hakkındaki görüşlerinin belirlemektir. Araştırmada aday öğretmenlerin düşünceleri nicel araştırma tekniklerinden survey yöntemi ile belirlenecektir. Survey’de anket uygulaması yapılmıştır. Çalışmaya katılan 90 öğrencinin tamamı anket sorularını eksiksiz olarak cevaplamışlardır. Öğrencilere 46 kapalı uçlu, 1 tane açık uçlu olmak üzere toplam 47 soruluk bir anket formu uygulanmıştır.

Anket formunda programı değerlendirmeye yönelik olarak sorulan 46 kapalı uçlu sorudan, 16 tanesi coğrafya öğretmeni adaylarının alan yeterliliklerini, 17 tanesi meslekî formasyonlarını, 13 tanesi ise genel kültür yeterliliklerini ölçmeye yönelik olarak hazırlanmış sorulardır. Anket formunda öğretmen adaylarına yöneltilen açık uçlu soru ise coğrafya öğretmeni adaylarının coğrafya öğretmenliği öğretim programlarının yeterliliklerinin geliştirilmesine yönelik olarak kendi düşüncelerini ifade etmelerini sağlamak amacıyla hazırlanmış sorulardır.

3.2 EVREN VE ÖRNEKLEM

Bu araştırmanın evrenini 2003-2004 yılında Gazi, Marmara ve Selçuk Üniversitelerinin Eğitim Fakültelerindeki Coğrafya Öğretmenliği Anabilim dalında okuyan coğrafya öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Gazi, Marmara ve Selçuk Üniversiteleri Eğitim Fakülteleri Coğrafya Öğretmenliği Anabilim dalı son sınıf öğrencileridir. Araştırmaya her üniversiteden 30 öğrenci katılmıştır. Örneklem de bulunun öğrencilerin üniversitelere göre dağılımı aşağıda tablo şeklinde verilmiştir.

Tablo.1.Fakülte Adı		
	Sıklık	Yüzde
Gazi Üniversitesi	30	33,3
Selçuk Üniversitesi	30	33,3
Marmara Üniversitesi	30	33,3
Toplam	90	100,0

3.3 VERİ TOPLAMA VE ÇÖZÜMLEME TEKNİĞİ

Bu araştırmada nitel ve nicel araştırma teknikleri kullanılmıştır. Araştırmada nicel araştırma yöntemi olarak anket uygulanmıştır. Bunun yanında nitel araştırma yöntemi olarak da bir açık uçlu soru sorulmuştur.

Çalışmaya katılan öğrencilerin anket formundaki sorulara verdikleri cevaplar çalışmanın verilerini oluşturmaktadır.

Açık uçlu soruya verilen cevapta yer alan konulara bir kodlama yapılmıştır. Kodlamaya uygun kategoriler oluşturulmuş ve bu kategorileri tanımlayıcı özellikler ele alınmıştır. Kapalı uçlu anket anket soruları ise SPSS 'de yüzde, sıklık olarak değerlendirilmiş ve öğrenci cevaplarından yola çıkılarak müfredat programlarını öğrencilerin ne derece yeterli buldukları araştırılmıştır.

Öğretmen adaylarının coğrafya öğretmenliği müfredat programları ile ilgili görüşleri, kapalı uçlu sorulardan elde edilen bulguların sıklık ve yüzdeleri hesaplanarak elde edilmiştir. Kapalı uçlu sorulardan elde edilen yüzde ve sıklık değerleri tablolaştırılmış ve coğrafya öğretmeni adaylarının görüşleri tablolarla birlikte yorumlanmıştır. Bu aşamada yararlanılan literatür de ise tez başlığı ile ilgili olduğu düşünülen program geliştirme, öğretmenlik mesleğine giriş, eğitim bilimleri, coğrafya öğretmenliği tarihçesi, coğrafya öğretmenlerinin nitelikleri, öğretmen nitelikleri, başlıklı akademik düzeydeki kitaplar, bilimsel makaleler, yabancı kaynaklar, alanla ilgili internet siteleri ile Gazi, Marmara ve Selçuk Eğitim Fakülteleri Coğrafya Öğretmenliği Anabilim dalı müfredat programları incelenmiştir.

Anket soruları uygulanırken öğrencilerin kendi bilgi, yetenek ve önceki yaşantılarından edindikleri deneyimlerinin ve üç fakültede uygulanan farklı müfredat programlarının araştırma üzerindeki etkilerinin de değerlendirilebilmesi için cinsiyet, fakülte adı ve mezun olunan lise türleri anket formunda değişken olarak kullanılmıştır.

Öğrencilere uygulana anket sorularının güvenilirlik analizi Cronbach alpha güvenilirlik testi ile ölçülmüştür. 46 sorunun güvenilirlik katsayısı (Alpha) 0, 9227 bulunmuştur. Alpha katsayısına göre değerlendirdiğimizde anket sorularının güvenilirlik katsayısının yüksek olduğu görülmektedir. (Ek-4)

BÖLÜM IV

4.1 BULGU VE YORUMLAR

4.1.1 Bulgular

1. Öğretmen adayları, kendilerini coğrafi materyal geliştirme konusunda yetersiz ancak coğrafi materyalleri kullanma konusunda yeterli görmektedirler.
2. Öğretmen adayları, lise müfredat programları ve kullanacakları ders kitaplarının içerikleri konusunda bilgi sahibi olmalarını sağlayacak bir dersin müfredatta bulunmamasının eksikliğini vurgulamaktadırlar.
3. Öğretmen adayları, üniversite dönemlerinde meslekî kuruluşlarla ilişkilerinin tam sağlanamadığını anket sorularına verdikleri cevaplarla dile getirmişlerdir. Öğretmen adayları, öğretmenliğin tecrübe gerektirdiğinin bilincindedirler ve satı sürelerinin en küçük deneyimleri kazanmak için bile yetersiz olduğunu vurgulamışlardır.
5. Coğrafyanın laboratuvarının doğa olmasına rağmen gerek mali, gerek zaman gerekse diğer şartlara bağlı olarak arazi uygulaması, gezi gözlem ve yerinde inceleme yapılamaması öğretmen adaylarının yetersiz buldukları diğer noktalardır.

6. Öğretmen adayları, öğretmenlik hak ve sorumluluklarının tam bilincinde olmadıklarını bu nedenle de meslek yaşamlarına atıldıklarında çeşitli sorunlarla karşılaşabileceklerini düşündükleri için coğrafya öğretmenliği müfredat programlarında müfredat programında öğretmenlik hak ve sorumluluklarının anlatıldığı bir dersin yer almamasının eksikliğini belirtmektedirler.

7. Gelişen teknolojiye ayak uydurabilmek, meslekî alanda her türlü yeniliğe en kısa zamanda ve kısa yoldan ulaşabilmek için gerekli olan yabancı dil, bilgisayar kullanımı ve coğrafi bilgi sistemlerinin kullanımı ile ilgili derslerin saat olarak yetersiz olduğu öğretmen adaylarının ortak görüşüdür.

4.1.2 Yorumlar

Kaliteli bir eğitimin ilk şartı kaliteli öğretmenler yetiştirmektir. Kaliteli öğretmen yetiştirmek ise üç ayaklı bir saca benzer, sac ayaklarından ilk ikisi olan alan bilgisi ve meslek bilgisi öğretmenin görevlerinden olan öğretimin gerçekleşmesi için gerekli iken diğer bir ayak olan genel kültür bilgisi ise öğretmenin sorumluluklarından olan eğitimin gerçekleşebilmesi için gereklidir. Bu nedenledir ki bir coğrafya öğretmeni adayının iyi bir coğrafya öğretmeni olabilmesi için alan, meslek ve genel kültür bilgilerinin üçüne de sahip olması gerekir. Ayrıca coğrafya dersi ekstra bir genel kültürü de gerektirmektedir. Çünkü coğrafya dersinin amaç ve içeriği gereği öğretmen gelişen ve değişen dünya düzeni yakından takip etmelidir.

4.1.2.1 Alan Bilgisine Ait Yorumlar

Tablo.2. Coğrafi Materyal Kullanabilme Yeterlilik Düzeyi

	Sıklık	Yüzde
Az	6	6,7
Orta	53	58,9
Çok	31	34,4
Toplam	90	100,0

Tablo.3. Coğrafi Materyal Geliştirebilme Yeterlilik Düzeyi

	Sıklık	Yüzde
Az	12	13,3
Orta	31	34,4
Çok	47	52,2
Toplam	90	100,0

Tablo.4. Coğrafi Materyalleri Öğrencilere Kullandırabilme Yeterlilik Düzeyi

	Sıklık	Yüzde
Az	12	13,3
Orta	54	60,0
Çok	24	26,7
Toplam	90	100,0

Coğrafya öğretmeni olarak mezun olan öğretmen adayı, ister ilköğretimde ister orta öğretimde görev yapsın, öğrencilerine coğrafya dersini coğrafi materyalleri kullanarak öğretmesi gerektiğinin bilincindedir. Çünkü coğrafya dersinde işlenen konular, görsel materyaller kullanılmadığı takdirde öğrenci zihninde soyut kavramlar olarak kalacaktır. Tablolardan da anlaşılacağı üzere örneklem grubuna uygulanan coğrafi materyal kullanma, ve öğrencilere kullandırabilme açısından coğrafya öğretmeni adayları kendilerini tam anlamıyla yeterli hissetmektedirler. Ancak bunun yanında coğrafi materyal geliştirme

öğretmen adaylarına biraz daha zor ve karmaşık gelmektedir. Bunun sebebi coğrafya eğitimi müfredat programlarında bu tür bir dersin yer almamasıdır. Coğrafya eğitiminin gelişen teknolojilerden faydalanabilmesi, öğretmenlerin öğrencilerine coğrafyayı sevdirebilmeleri, coğrafya dersinin daha zevkli hale gelmesi ve hepsinden önemlisi coğrafi kavramların öğrencilerin zihninde yer edebilmesi için öğretmen adaylarına hayal güçlerini kullanarak coğrafi materyal geliştirmeyi öğrenebilecekleri bir dersin, en az iki yarıyıl verilmesinin gerektiği düşünülmektedir.

Tablo.5. Coğrafi Bilgi Sistemlerini Kullanabilme Yeterlilik Düzeyi

	Sıklık	Yüzde
Az	16	17,8
Orta	47	52,2
Çok	27	30,0
Toplam	90	100,0

Çok geniş bir tanımla; her ölçekteki doğal ortam ile insan ve zaman unsurlarının özellikleri ve ilişkilerine ait veri toplama, depolama ve analiz çalışmalarını kapsayan ve kendine has metodolojisi olan yöntem “Coğrafi Bilgi Sistemleri” olarak ifade edilebilir.(TUROĞLU, Hüseyin (2002)) Bu tanımdan da yola çıkarak coğrafyaya ait veri toplama, analiz yapma, toplanan verilerin depolanması coğrafya öğretmenin işine yarayan bilgilere ulaşmasını ve kullanmasını kolaylaştıracaktır. Bu nedenle her coğrafya öğretmeni adayı, gelişen teknoloji ile birlikte, bilgisayarlar yardımıyla coğrafi bilgi sistemlerini kullanmayı öğrenmesini sağlayacak dersleri üniversite eğitiminde almalıdır. Şu anda bu gerekliliğin farkında olan coğrafya eğitimi anabilim dalları müfredat programlarında coğrafyada veri toplama ve değerlendirme metotları, coğrafi bilgi sistemleri, coğrafyada araştırma yöntemleri, coğrafya araştırma teknikleri adlarıyla veri toplama ve kullanma ile ilgili bazı derslere yer verilmektedir. Bu dersler öğretmen

adaylarının coğrafi bilgi sistemlerini kullanabilmeleri açısından yeterli görülmektedir.

Tablo.6. Lise Coğrafya Derslerinin Programları, Programların İçerikleri, Programların Özel ve Genel Amaçları Hakkındaki Bilgi Yeterlilik Düzeyi		
	Sıklık	Yüzde
Az	4	4,4
Orta	48	53,3
Çok	38	42,2
Toplam	90	100,0

Mezun olduklarında coğrafya öğretmeni olarak orta öğretim kurumlarında görev yapacak olan öğretmen adaylarının, lise müfredat programlarının içeriklerini ve bu içerikte yer alan konuların hangi öğretim teknikleri ile öğretilbileceğini eğitimleri sırasında öğrenmeleri gerekmektedir. Bu gerekliliğin amacı ise öğretmen adaylarının meslek yaşamlarına atıldıklarında sıkıntı çekmelerini önlemektir. Bu nedenle de alan bilgisinin yanında lise müfredat programlarının ve bu programlarda yer alan konuların hangi yöntem ve teknikle öğretileceğine dayalı derslerin coğrafya öğretmenliği anabilim dalı müfredat programlarına konulmasında yarar görülmektedir.

Tablo.7. Lise Coğrafya Ders Kitaplarının İçerikleri ve Seçimi İle İlgili Bilgi Düzeyi

	Sıklık	Yüzde
Az	6	6,7
Orta	35	38,9
Çok	49	54,4
Toplam	90	100,0

İyi bir coğrafya öğretmeni, ders anlatımı sırasında kullandığı kaynak kitapların ve ders kitaplarının seçimini iyi yaptığı takdirde öğretim kalitesini ne denli artıracığının bilincindedir. Kaliteli coğrafya öğretmenleri, yetiştirmeyi amaç edinen coğrafya eğitimi anabilim dallarının müfredat programlarında da ders kitabı ve kaynak kitap seçimine ait derslerin en az bir yarıyıl boyunca verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Tablo.8. Mesleğinizle İlgili Kurumlar Hakkındaki Bilgi ve Meslekî Yayınları Takip Edebilme Yeterlilik Düzeyi

	Sıklık	Yüzde
Az	15	16,7
Orta	53	58,9
Çok	22	24,4
Toplam	90	100,0

İyi bir coğrafya öğretmeni, mesleğini yaparken aynı zamanda mesleği ve branşı ile ilgili yeni gelişmelerden haberdar olmak zorundadır. Bunun için de uygulanabilecek en geçerli yöntem, meslekî kuruluşlarla irtibatta olmaktır. Bu bağlamda her coğrafya öğretmeni, fakültesinden mezun olmadan önce mesleği ile ilgili tüm kuruluşları ve yayınları öğrenmek ve incelemek gereğini hissetmelidir. Bu ise fakültelerde görev yapan öğretim elemanlarının öğrencilerini derslerinde bilgilendirmesi ve teşvik etmesiyle gerçekleşecektir.

Tablo.9. Coğrafyayı Öğrenmenin ve Öğretmenin Gerekliliği İle ilgili Bilgi Yeterlilik Düzeyi

	Sıklık	Yüzde
AZ	2	2,2
Orta	23	25,6
Çok	65	72,2
Toplam	90	100,0

Konusu insan ile doğa arasındaki ilişkiler olan coğrafya dersinin amaçlarının yerini bulması ve coğrafya eğitiminin tam anlamıyla gerçekleştirilebilmesi için bu denli yaşamla ve insanla iç içe olan bu dersi öğrenmenin gerekliği üzerinde durulmalı ve bu gereklik öğrencilere kavratılmalıdır. Çünkü insan, gerekliğine inanmadığı bir şeyi öğrenmekte güçlük çeker. Bu nedenle coğrafya öğretmeni adaylarının “niçin coğrafya öğreniyoruz” sorusunu kendilerine sormaları gerekmektedir. Bu sorunun cevabı ise kaliteli ve anlamlı bir eğitimin sağlanabilmesi için coğrafya öğretmeni adaylarının mezun olmadan önce fikir alış veriş yaparak bu soruya cevap verebilecekleri bir dersin müfredat programına yerleştirilmesiyle verilebilecektir. Bu nedenle müfredat programına niçin coğrafya öğreniyoruz ve öğretiyoruz adı altında en az bir yarıyılık bir ders eklenmelidir.

Tablo.10. Arazi Uygulamaları, Gezi, Yerinde İnceleme Yaptırabilme Yeterlilik Düzeyi

	Sıklık	Yüzde
Az	26	28,9
Orta	36	40,0
Çok	28	31,1
Toplam	90	100,0

Coğrafyanın laboratuvarı doğadır. Doğa ile bu denli iç içe olan bir dersi öğreten öğretmenin arazi uygulamaları, gezi ve yerinde inceleme yapabilme yeterlilik düzeyinin en üst seviyede olması gerekmektedir. Bu nedenle coğrafya öğretmeni mezunu veren fakültelerin coğrafya eğitimi anabilim dallarında yer alan

jeomorfoloji uygulamaları, coğrafyada arazi çalışmaları (seçmeli ders) derslerinin müfredat programlarında ders saatleri arttırılmalı ve arazi çalışmaları gerçekleştirilmelidir.

4.1.2.2 Meslek Bilgisine Ait Yorumlar

Tablo.11. Öğretim Ortamını Hazırlayabilme, kullanabilme Yeterlilik Düzeyi		
	Sıklık	Yüzde
Az	2	2,2
Orta	47	52,2
Çok	41	45,6
Toplam	90	100,0

Coğrafya dersinin görselliğe dayalı bir ders olmasından dolayı, iyi bir coğrafya öğretmeni dersinin amaçlarına en mükemmel ve en kısa sürede ulaşabilmek için ders araç ve gereçlerini etkin biçimde kullanmalıdır. Ders araç ve gereçlerinden en üst düzeyde faydalanabilmenin ilk şartı ise öğretim ortamının tüm fiziksel yapısının, öğrencilerin beden, yaş, fizyolojik ve psikolojik yapısına, konunun öğretim amaçlarına uygun olarak düzenlenmesine bağlıdır. Yukarıdaki tabloda öğretim ortamının hazırlanmasına ait yeterlilik düzeylerine verilen cevaplara bakıldığında, coğrafya öğretmeni adaylarının bu konuda kendilerini orta derecede yeterli gördükleri anlaşılmaktadır. Ancak coğrafyanın görsel anlatımının gereği düşünüldüğünde coğrafya öğretmeni adaylarının bu konuda yeterliliklerini arttırmak amacıyla meslek dersleri arasında sınıf ortamının hazırlanması ve coğrafi materyallerin kullanılması, öğrencilere kullandırılması ile ilgili derslerin yoğunluğunun arttırılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Tablo.12. Öğrencilerin Fiziksel, Zihinsel, Duygusal özelliklerini Tanıyabilme Yeterlilik Düzeyi

	Sıklık	Yüzde
Az	5	5,6
Orta	41	45,6
Çok	44	48,9
Toplam	90	100,0

Tablo.13. Öğrencilerin Hazır- Bulunuşluk Derecelerini Belirleyebilme Yeterlilik Düzeyi

	Sıklık	Yüzde
Az	1	1,1
Orta	43	51,1
Çok	46	47,8
Toplam	90	100,0

Tablo.14. Öğrencilerin Öğrenme Stilini, İlgi ve Yeteneklerini Belirleyebilme Yeterlilik Düzeyi

	Sıklık	Yüzde
Az	7	7,8
Orta	48	53,3
Çok	35	38,9
Toplam	90	100,0

İyi bir öğretmen kendisini sadece, öğrencilerine müfredat programında yer alan konuları öğretmekle görevli olarak görmez. Öğretmenliğin amaçları arasında Millî Eğitimin Genel Amaçlarında da yer alan; beden, zihin, ahlâk, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünce gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan, yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler yetiştirmenin yer aldığını da bilir.

Öğrencilerin fiziksel, bedensel ve zihinsel gelişimlerinin öğretmenler tarafından takip edilmesi, öğretmenin dersi işleyişinde de kolaylıklar sağlayacaktır. Öğretmen fiziksel, zihinsel ve duygusal gelişimi hakkında bilgi sahibi olduğu öğrencilerinin öğrenme stilini, ilgi ve yeteneklerini belirleyebilme, hangi konuyu hangi yöntem ve tekniklerle daha rahat kavrayabileceklerinin ayırımındadır. Bu da öğretmene, konu amaçlarına daha etkin ulaşabilme rahatlığı sağlar. Tüm bu amaçların sağlanması ise, öğrenci özellikleri hakkında fikir sahibi olabilmekten, öğrenciye rehberlik ve danışmanlık yapabilmekten geçmektedir. Bunun için de coğrafya öğretmeni yetiştiren anabilim dalları müfredat programlarında rehberlik derslerinin yoğunluğunun artırılmasının gerekliliği düşünülmektedir.

Tablo.15. Eğitim -Öğretim Yöntem ve Tekniklerini Kullanabilme Yeterlilik Düzeyi

	Sıklık	Yüzde
Az	1	1,1
Orta	46	51,1
Çok	43	47,8
Toplam	90	100,0

Tablo.16. Öğrencilere Danışmanlık Yapabilme Yeterlilik Düzeyi

	Sıklık	Yüzde
Az	5	5,6
Orta	29	32,2
Çok	56	62,2
Toplam	90	100,0

Tablo.17. Öğretimin Amacını, içeriğini, Yöntemini Belirleyebilme Yeterlilik Düzeyi

	Sıklık	Yüzde
Az	3	3,3
Orta	43	47,8
Çok	44	48,9
Toplam	90	100,0

Alan bilgisi açısından yeterli olan tüm öğretmen adayları, meslekî bilgi başlığı altında yer alan öğretimin amacını, içeriğini, yöntem ve tekniklerini kullanabilme açısından da üst düzey yeterliliğe sahip olmayabilirler. Eğitim fakülteleri dışındaki yüksek öğretim kurumlarından mezun olanların çalışma alanları dikkate alınınca, öğrencilerin sadece anlatılan konuları öğrenmesi yeterlidir. Yani öğrencilerin iyi bir öğrenme olması yeterlidir, öğretme olması gerekli değildir. Ayrıca bu yüksek öğretim kurumlarında çalışan öğretim elemanları için de öğrencilerin sadece öğrenmesi ve öğrendiğini sınav kağıdına aktarması yeterlidir. Ama öğrendiklerini başkalarına öğretebilip öğretememe konusu, dikkate alınmayabilir (Şahin,2001:18). Ancak Eğitim Fakültelerinin öğretmen yetiştiren diğer ana dallarında olduğu gibi coğrafya öğretmeni yetiştiren anabilim dallarında da önemli olan öğrenmek ve öğrendiğini öğretebilmeyi öğrenmektir. Çünkü öğretmen, anlatacağı konunun içeriğine, alt konu başlıklarına hakim ve bu konuları öğrenci düzeyine uygun olarak anlatabilmek için hangi yöntem, teknik ve araçların kullanılacağını biliyor olmalıdır. Bu amaçla coğrafya öğretmen adaylarının eğitimlerinin son 1,5 yılında verilen özel öğretim yöntemleri, öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme, öğretimde çağdaş yaklaşımlar adlı derslerin müfredat programında daha yoğun yer almasının gerektiği düşünülmektedir.

**Tablo.18. Ölçme Değerlendirme Araçlarını
Belirleyebilme ve Kullanabilme Yeterlilik
Düzeyi**

	Sıklık	Yüzde
Az	7	7,8
Orta	42	46,7
Çok	41	45,6
Toplam	90	100,0

Ölçme değerlendirme, okul programlarının ayrılmaz bir parçasıdır ve değerlendirme yapılarak öğrenci davranışları hakkında bilgi toplamak amaçtır. Ölçme değerlendirme okullarda tüm personeli ilgilendirmektedir (Öncü,1999) ancak bu konuda en çok bilgi sahibi olması gereken öğretmendir. Bütün bu bilgilerin ışığı altında denilebilir ki tüm öğretmenlerde olması gerektiği gibi coğrafya öğretmenlerinde de ölçme değerlendirme bilgisinin tam olması gerekir. Çünkü ölçme değerlendirme sistemi sayesinde öğrencilerin coğrafya ders konuları ile ilgili hangi davranışı ne kadar kazandığı yargısına varılır. Bu nedenle de coğrafya öğretmeni yetiştiren fakültelerin anabilim dallarında ölçme değerlendirmeye ilişkin öğretimde plânlama ve değerlendirme derslerinin kredileri arttırılmalıdır. Unutulmamalıdır ki bir konunun öğretilmesi, o konunun ölçülmesi ve değerlendirilmesi sayesinde mümkündür.

Tablo.19. Güzel Konuşma ve Yazma Yeterlilik Düzeyi

	Sıklık	Yüzde
Az	5	5,6
Orta	41	45,6
Çok	44	48,9
Toplam	90	100,0

Tablo.20. Vücut Dilini Kullanabilme Düzeyi

	Sıklık	Yüzde
Az	5	5,6
Orta	33	36,7
Çok	52	57,8
Toplam	90	100,0

Öğretmenlerin etkili öğretim yöntemlerini kullanabilmeleri için vücut dilini üst düzey de kullanabilme ile güzel konuşma ve yazma becerilerine sahip olmaları gerekir. Nasıl ki bir tiyatro oyuncusu rolünü iyi oynadığında gösteri bittikten günler sonra bile seyircilerin aklında izler bırakırsa, iyi bir öğretmen de dersini anlatırken vücut dilini ve hitabet yeteneğini etkili kullanarak anlattığı konunun öğrenci zihninde daha kolay ve daha uzun süre yer tutmasını sağlar. Öğrencilerin zihinlerinde kalıcı bilgiler oluşturmak için de coğrafya öğretmeni adaylarına eğitimleri sırasında vücut dilini kullanma, güzel konuşma ve yazma derslerinin bir yarısı verilmesi, böyle bir imkan yoksa da öğretmen adaylarına bu konuları içeren ve birkaç oturumdan oluşan seminerler verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Tablo.21. Meslekî Yetkinliği
Geliştirmenin Gerekliliğini Bilme Düzeyi

	Sıklık	Yüzde
Az	6	6,7
Orta	32	35,6
Çok	52	57,8
Toplam	90	100,0

Mesleğe yeni atılan bir öğretmenden karşılaştığı tüm sorunları en kısa zamanda ve en akılcı yöntemlerle çözmesi beklenemez. Çünkü öğretmelikte tecrübe ve deneyim kazanmak yıllar gerektiren bir olgudur. Bunun için de mesleğe başlamak için kısa süresi kalmış coğrafya öğretmen adaylarına sekizinci yarıyıldan itibaren okul deneyimi, öğretmenlik uygulaması adlarında dersler verilmektedir. Ancak bu derslerin, kimi zaman üniversite ile staj okulu arasındaki iletişimsizlikten, kimi zaman da öğrencilerin bu dersleri hafife almasından dolayı, istenilen fayda tam anlamıyla sağlanamamaktadır. Coğrafya öğretmeni adaylarının mesleklerinin ilk yıllarında çok büyük sorunlarla karşılaşmamaları için staj uygulamalarına gereken önem verilmelidir. Bunun için staja giden öğretmen adayları okul ve üniversite rehber öğretmenleri tarafından sıkı denetim altında olmalı, staj süreleri uzatılmalı, nasıl ki hukuk fakültesi mezunları avukatlık stajlarını yapmadıkları takdirde avukat olmaya hak kazanamıyorlarsa, okul deneyimi uygulaması sonunda öğretmen adaylarına da öğretmenlik yeterlilik belgesi adı altında bir belge verilmeli ve bu belgeyi almaya hak kazanamayan coğrafya öğretmeni adaylarına diplomaları verilmemelidir.

Tablo.22. Eğitim Öğretim Mevzuatı
Hakkındaki Bilgi Düzeyi

	Sıklık	Yüzde
Az	28	31,1
Orta	50	55,6
Çok	12	13,3
Toplam	90	100,0

Görevlerini, sorumluluklarını ve haklarını bilen bir kişi mesleğinde daha bilinçli ve daha başarılı olacaktır. Bu nedenle coğrafya öğretmenlerinin de öncelikle öğretmenlik görevlerini, sorumluluklarını ve haklarını mesleklerine başladıkları andan itibaren biliyor olmaları gerekmektedir. Coğrafya öğretmenlerinin bu yetkinliğe mesleklerinin ilk yıllarında ulaşabilmeleri için meslek derslerinin ağırlıklı olarak ön plâna çıktığı son yılda bu konularla ilgili olarak da eğitilmeleri gerektiği düşünülmektedir. Bu da ya belirtilen konuları içeren yeni bir dersin konulması, ya da bu konuların mevcut derslerin müfredatlarına uygun şekilde yerleştirilmesiyle mümkün olabilir.

4.1.2.3 Genel Kültür Bilgisine Ait Yorumlar

Tablo.23. Yabancı Dil Bilme Düzeyi

	Sıklık	Yüzde
Az	33	36,7
Orta	45	50,0
Çok	12	13,3
Toplam	90	100,0

Tablo.24. Yabancı Dil Yardımı ile Meslekî Yayın Takip edebilme Düzeyi

	Sıklık	Yüzde
Az	64	71,1
Orta	19	21,1
Çok	7	7,8
Toplam	90	100,0

Coğrafya öğretmeni olmayı hedeflemiş gençler eğitim fakültelerine kayıt yaptırdıklarında yeterli yabancı dil bilgisine sahip olmayabilirler. Ancak sürekli yenilenen ve gelişen dünyamızda coğrafya öğretmenlerinin çağa ayak uydurabilmeleri, yeni ve farklı bilgiye ulaşabilmeleri için en temel gereksinimlerinden biri yabancı dil bilgisidir. Bu gereksinim ise coğrafya eğitimi anabilim dalarında verilen yabancı dil eğitiminin arttırılmasının gerekliliğini doğurur. Bu amaca paralel olarak da coğrafya öğretmenliği anabilim dalları müfredat programlarına bir yıl hazırlık sınıfı eklenmelidir. Bu imkan sağlanamasa da dört ile altı saat arasında değişen yabancı dil eğitiminin müfredat programına yerleştirilmesi gerekmektedir. Böylece coğrafya öğretmenleri öğrendikleri yabancı dil bilgisine kendi yetenek ve çabalarını da ekleyerek meslek yaşamları boyunca sürekli gelişen, dinamik kalan coğrafya eğitimini öğrencilerine aktarabileceklerdir. Gazi Üniversitesi coğrafya eğitimi anabilim dalında verilen meslekî İngilizce bu amaç için atılmış önemli bir adımdır.

Tablo.25. Bilgisayar Kullanabilme Düzeyi

	Sıklık	Yüzde
Az	17	18,9
Orta	52	57,8
Çok	21	23,3
Toplam	90	100,0

Tablo.26. İnternet Aracılığıyla Meslekî Yayınları Takip Edebilme Düzeyi

	Sıklık	Yüzde
Az	26	28,9
Orta	48	53,3
Çok	16	17,8
Toplam	90	100,0

Günümüz teknolojisi ile bilgiye ulaşmanın en kolay, en rahat ve en kısa yolu bilgisayar kullanabilmektir. Sürekli gelişen ve değişen meslek, alan, genel kültür ve teknolojik bilgiye ulaşabilmek, coğrafya için ayrı bir önemi olan coğrafi bilgi istemlerine vakıf olabilmek için coğrafya öğretmeni adaylarının bilgisayara ait tüm özellikleri bilmesi ve bilgisayar kullanması gerektiği düşünüldüğü için temel bilgisayar teknikleri ve kullanımı, temel bilgisayar bilimleri, coğrafyada bilgisayar kullanımı adlarıyla verilen derslere öğrencilerin ilgi ve isteklerinin arttırılmasının yanı sıra bu derslerin içeriklerinin değiştirilip, kredilerinin arttırılması gerektiği düşünülmektedir.

**Tablo.27. Bilimsel ve Teknolojik Gelişmeleri
Takip Edebilme Yeterlilik Düzeyi**

	Sıklık	Yüzde
Az	19	21,1
Orta	54	60,0
Çok	17	18,9
Toplam	90	100,0

**Tablo.28. Okuma Araştırma İnceleme
Alışkanlıklarına Sahip Olma Düzeyi**

	Sıklık	Yüzde
Az	2	2,2
Orta	49	54,4
Çok	39	43,3
Toplam	90	100,0

**Tablo.29. Kütüphanelerde Araştırma Yapabilme
Düzeyi**

	Sıklık	Yüzde
Az	17	18,9
Orta	50	55,6
Çok	23	25,6
Toplam	90	100,0

Alanında ve mesleğinde iyi olmak isteyen her coğrafya öğretmeni, bilimsel ve teknolojik gelişmeleri takip etmenin, okuma ve araştırma yapmanın gerekliliği bilinciyle mezun olmak zorundadır. Çünkü coğrafya diğer derslerden ayrı olarak gelişme ve değişimlerden direkt etkilenen bir derstir. Bu amaçla coğrafya öğretmen adaylarına eğitimleri süresince bu tür araştırmaları yapabilmeleri için imkanlar tanınmalıdır.

Tablo.30. Toplumumuzun ve Diğer Toplumların Kültürel Ekonomik Siyasi Yapılarını Bilme Düzeyi

	Sıklık	Yüzde
Az	5	5,6
Orta	49	54,4
Çok	36	40,0
Toplam	90	100,0

Tablo.31. Uluslararası ve Çağdaş Dünya Sorunları ile İlgili Bilgi Düzeyi

	Sıklık	Yüzde
Az	4	4,4
Orta	54	60,0
Çok	32	35,6
Toplam	90	100,0

İyi bir coğrafya öğretmeni, sahip olduğu genel kültür bilgisini kullanarak uluslar arası sorunlar, çağdaş sorunlar, çevre sorunları v.b konular hakkında öğrencilerine bilgi vermeli, bu konu ile ilgili kendi düşüncelerini öğrencileri ile paylaşmalıdır. Coğrafya öğretmenin bu sorunlar hakkında yorum yapıp güncel sorunları ders ortamında yaşamsal örneklerle öğrencilerine aktarabilmesi için belli bir bilgi düzeyine ulaşması gerekmektedir. Bu amaç doğrultusunda da coğrafya öğretmeni yetiştiren programlar da yer alan genel ekonomik coğrafya, genel beşerî coğrafya, kıtalar coğrafyası, komşu ülkeler coğrafyası, siyasi coğrafya, çevre sorunları, Türk Dünyası coğrafyası, yeni dünya oluşumları, sosyo ekonomik coğrafya, doğal kaynaklar, ekoloji ve çevre sorunları, Türkiye'nin jeopolitiği ve siyasi coğrafya, AT ülkeleri coğrafyası, enerji kaynakları ve Türkiye, Türkiye'nin jeopolitiği adları ile işlenen derslerin güncelliği yakalayarak işlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Tablo.32. Alan Dışı Kitap Dergi v.b Yayınları Takip Edebilme Sıklık Düzeyi

	Sıklık	Yüzde
Az	13	14,4
Orta	47	52,2
Çok	30	33,3
Toplam	90	100,0

Tablo.33. Tiyatro, sinema konser v.b Etkinliklere Katılma Düzeyi

	Sıklık	Yüzde
Az	15	16,7
Orta	43	47,8
Çok	32	35,6
Toplam	90	100,0

Tablo.34. Öğrencilerin Genel Kültür Yaşantılarını Geliştirebilme Düzeyi

	Sıklık	Yüzde
Az	2	2,2
Orta	38	42,2
Çok	50	55,6
Toplam	90	100,0

Her öğretmenin amaçları arasında öğrencilerini genel kültür bilgileri açısından doyurmak ta yer almalıdır. Bu nedenle coğrafya öğretmenleri kültürel faaliyetleri takip ederek, alan dışı , güncel kitaplar okuyarak öncelikle kendilerini geliştirdikten sonra bu konularda öğrencilerini de bilgilendirip öğrencilerinin de genel kültür açısından doygun hale gelmelerini sağlamalıdır. Bu bilincin oturabilmesi için de coğrafya öğretmeni adaylarına eğitimleri sırasında bu tür faaliyetlere katılmaları için imkanlar sağlanmalıdır.

BÖLÜM IV

5.1 Sonuç ve Öneriler

Ülkenin kalkınıp gelişmesinde, toplumsal refah düzeyinin yükselmesi ve toplumun mutluluğunda en büyük zenginlik kaynağının her alanda iyi yetişmiş insan gücü olduğu; bu nedenle uzun vadeli kalkınma modellerinde en büyük yatırımın insan sağlığına ve eğitime verilmesi gereği artık anlaşılmış bulunmaktadır. Yine bu nedenle, genç nesillerin eğitiminde en büyük görev ve sorumluluk sahibi olan öğretmenlerin çağdaş öğretim yöntem ve teknikleri ile yetiştirilmesi gerekmektedir. (NİŞANCI, Ahmet (2002))

Ulu önder M. Kemal Atatürk'ün "ulusu kurtaranlar yalnız ve ancak öğretmenlerdir." sözünden yola çıkılarak çağdaş uygarlıklar seviyesine ulaşmayı amaç edinmiş ülkemizi bu seviyesinin daha da üstüne çıkaracak yeni nesilleri yetiştirecek olan öğretmen adaylarını hazırlayan programların zaman için de gözden geçirilmesi ve öğretmen adaylarının sorun ve önerileri üzerinde durulması gerekmektedir. Gazi , Selçuk ve Marmara Üniversiteleri coğrafya öğretmenliği anabilim dalları son sınıf öğrencilerinin katıldığı anket sonuçlarının değerlendirilmesi ile, coğrafya öğretmeni adaylarının, bazı noktaları dile getirdikleri gözlenmiş, daha kaliteli insan gücü yetiştirmek için kaliteli öğretmen, kaliteli coğrafya öğretmeni yetiştirilmelidir amacından yola çıkılarak bazı önerilerde bulunulmuştur.

1. Coğrafyanın laboratuvarının doğa olduğu gerçeği göz önüne alındığında coğrafya öğretmen adaylarının yetiştirilmesinde gezi gözlem ve arazi uygulamalarına seçmeli ders olarak değil zorunlu ders olarak daha fazla kredi ve daha fazla uygulama imkanı ile yer verilmelidir.
2. Coğrafya öğretmeni, öğretmekle görevli olduğu dersin gerekliliğinden dolayı değişen ve gelişen Dünya düzeninde Türkiye'nin konumunu belirlemek, ülkemizin jeopolitik ve jeostratejik özelliklerinden en yüksek seviyede yararlanılmasını sağlamakla görevlidir. Bunun için coğrafya eğitimi anabilim dalı müfredat programlarına siyasi coğrafya, derslerinin üçüncü sınıftan itibaren iki yarıyıl şeklinde konulması gerektiği düşünülmektedir.
3. Coğrafya öğretmeni yetiştiren anabilim daları müfredat programlarının içerikleri ile lise müfredat programlarında yer alan konu içeriklerinin uyum sağlaması mezun olan öğretmenlerin meslek yaşamlarına atıldıklarında karşılaştıkları sorunları daha aza indirecektir. Bu amaç doğrultusunda anabilim dalı müfredat programlarına lise müfredatlarında ağırlıklı olarak yer verilen matematik coğrafya, Türkiye'nin fizikî, beşerî ve ekonomik coğrafyası derslerinin konulması ya da içeriklerinin lise müfredat programlarıyla paralel olması sağlanmalıdır. Ayrıca coğrafya öğretmenliği anabilim dalı müfredat programlarına lise coğrafya müfredatlarının incelenmesini sağlayan bir dersin yerleştirilmesinin gerekliliği düşünülmektedir.

4. Öğretmen adaylarının gelişen, değişen teknolojiyi yakalayabilmesi, meslekî ve alan bilgisi açısından sürekli kendini yenileyebilmesi, kendisini yeni dünya düzeninin ortağı olarak görebilmesi için bilgisayar kullanımını en üst düzeyde bilmesi gerekmektedir. Bunun için ise coğrafya öğretmeni adaylarına beş yıllık eğitimlerinin her yarıyılında uygulamalı ve teorik olarak bilgisayar eğitimi verilmelidir.

5. Coğrafya öğretmeni ister ilköğretimde ister orta öğretim de coğrafya eğitimi versin dersini görsel materyalleri kullanarak anlatmak zorundadır. Bu gereklilik coğrafya öğretmeni adaylarının eğitimlerinde materyal geliştirmeye ve materyal kullanmaya daha fazla önem verilmesi gerekliliğini doğurur. Bunun için de öğretmen adaylarına altıncı yarıyıldan itibaren iki yarıyıl boyunca uygulamalı materyal kullanımı ve geliştirilmesine yönelik dersler verilmelidir.

6. Öğretmen adaylarının teorik dersleri ne kadar yoğun ve anlamlı olursa olsun bu dersler mutlaka stajla pekiştirilmelidir. Çünkü öğretmenlik deneyimle geliştirilebilecek bir yapıya sahiptir. Bunun için coğrafya eğitimi anabilim dalları programlarına meslek derslerinin verilmeye başladığı sekizinci yarıyıldan itibaren staj uygulamaları konulmalıdır.

7. Coğrafya öğretmeni adayları, kendi derslerinin diğer ülkelerde hangi yöntem ve tekniklerle işlendiğini, yabancı meslektaşlarının neyi nasıl öğrettiklerini takip edebildikleri, bilgi ve deneyimlerini paylaşabildikleri sürece öğrencilerine daha faydalı olabileceklerdir. Bunun için de coğrafya eğitimi anabilim dallarına bir yıl hazırlık sınıfı eklenmeli, ayrıca programa ikinci ve üçüncü sınıfta meslekî İngilizce dersleri konulmalıdır.

8. Maalesef bazen meslek yaşamlarına atılmış öğretmenlerin bile coğrafyaya ait kavramları açıklamakta zorlandıkları hatta yanlış bilgiler verdikleri gözlenmektedir. Bu istenmeyen durumun ortadan kaldırılması için bir ve ikinci yarıylda coğrafi kavramların öğretilmesine yönelik derslerin müfredat programına yerleştirilmesi gerekmektedir.

9. İyi bir öğretmenin görevleri arasında öğrencisine her konuda rehberlik yapmakta yer almaktadır. Rehberlik, öğretmene, hem öğrencisinin fiziksel, duygusal gelişimini takip etme fırsatı hem de öğrencisi ile iyi iletişim kurma fırsatı verir. Bu fırsatı iyi değerlendiren öğretmenler de hem derslerini öğrencilerine daha çok sevdirebilirler hem de öğrencilerinin gelişimlerine göre konu anlatımları kolaylaşır. Bu nedenle coğrafya öğretmeni adaylarına dokuzuncu ve onuncu yarıyılarda rehberlik dersleri verilmelidir.

10. Üniversitelerin coğrafya eğitimi anabilim dallarından mezun olan öğretmenler yurdun dört bir yanında meslek yaşamlarına başlamaktadırlar. Eğitimde ortaya çıkabilecek farklılıkları engellemek amacıyla tüm coğrafya öğretmeni yetiştiren anabilim dallarının müfredat programlarının aynı olması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- AKBIYIK, Mehmet, ÖZBAKAN Faruk ve ÇALIŞKAN Vedat. (2002.) Türk Coğrafya Kurumu Öğretmen Komisyonu Raporu, **Türk Coğrafya Kurumu Coğrafya Kurultayı Bildirileri**. Ankara: Gazi Kitabevi, 68-73.
- AKYÜZ, Yahya. (2001). **Başlangıçtan 2001'e Türk Eğitim Tarihi**. İstanbul: Alfa Yayıncılık.
- ARDEL, Ahmet. (1966). Coğrafya Nedir ve Nasıl Öğretilir, **Türk Kültürü Dergisi**, Ankara. Sayı: 40, Sayfa: 337-376.
- ARI, Yılmaz. (2002). Amerika Birleşik Devletlerinde Coğrafya Eğitimi Reformu ve Türkiye İçin Dersler, **Türk Coğrafya Kurumu Coğrafya Kurultayı Bildirileri**. Ankara: Gazi Kitabevi, 40-147.
- BARUTÇUGİL, İsmet. (2002). **Eğitiminin Eğitimi**. Anakara, Kariyer Yayıncılık
- BİRİCİK, Ali Selçuk. (2001). İlk ve Orta Öğretim Kurumlarına Coğrafya Öğretmeni Yetiştirmeye Yönelik Bazı Gelişmeler. İstanbul: **Marmara Coğrafya Dergisi**, sayı:3, cilt: 2, sayfa : 1-10.
- DEMİR, Ali Hikmet.(2003). Eğitim Sisteminin Geliştirilmesine Yönelik Yapıcı Bir Eleştiri. Ankara: **Çağdaş Eğitim Dergisi**, 42-44.
- DEMİREL, Özcan. (2003)**Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme**. Anakara: Pegem A Yayıncılık.
- DOĞANAY, Hayati.(1989).Coğrafya ve Liselerimizde Coğrafya Öğretim Programları, **Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Coğrafya Bilim ve Uygulama Kolu Coğrafya Araştırmaları**. Ankara cilt:1, sayı:1 sayfa:7-25.
- EFE, Recep. (1996). Coğrafyada Yeni Yaklaşımlar , Coğrafya Eğitiminde Çağdaş Metod ve Teknikler, **Marmara Coğrafya Dergisi**. İstanbul: sayı:1, sayfa:135-151
- ERDEN, Münire ve FİDAN, Nurettin . (1998). **Eğitimde Program Değerlendirme**. Ankara. Anı Yayıncılık.
- ERDEN, Münire ve FİDAN, Nurettin . (2001). **Eğitime Giriş**. İstanbul: Alkım Yayınevi.
- GÖZÜTOK, Dilek. (2000). **Öğretmenliği Geliştiriyorum**. Ankara: Siyasal Kitabevi.

GÜNGÖRDÜ, Ersin. (1999). **Coğrafya'da Öğretim Yöntemleri, İlkeler ve Uygulamalar**. Ankara

GÜNGÖRDÜ, Ersin.(2001). **Liselerde Coğrafya Dersi Öğretimi**. Ankara: Nobel Yayınevi.

İZBİRAK, Reşat. (1976). Türkiye'de Son Yarım Yüzyıl İçinde Coğrafya Alanında Gelişmeler, **Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Yayınları**, Ankara. No.257

KARABAĞ, Servet. (2002). Coğrafya Öğretmenlerinin Meslekî Nitelikleri, **Türk Coğrafya Kurumu Coğrafya Kurultayı Bildirileri**. Ankara: Gazi Kitabevi, 386-404.

KARAKUYU, Mehmet ve DEMİRCİ, Ali. (2002). Orta ve Yüksek Öğretimde Çağdaş Coğrafya Eğitimi İçin Ders Kitapları, Eğitim Araçları ve Tekniklerinin Etkin Kullanılması, **Türk Coğrafya Kurumu Coğrafya Kurultayı Bildirileri**. **Türk Coğrafya Kurumu Coğrafya Kurultayı Bildirileri**. Ankara: Gazi Kitabevi, Ankara.113-118.

KAYAN, İlhan. (2000). Türkiye Üniversitelerinde Coğrafya Eğitimi, **Ege Coğrafya Dergisi**, İzmir. sayı:11, sayfa: 7-22.

KOÇ, Talat. (2002). Yüksek Öğretimde Coğrafya Eğitiminde Hedef ve Ölçek Eksiği, **Türk Coğrafya Kurumu Coğrafya Kurultayı Bildirileri**. Ankara: Gazi Kitabevi, Ankara. 92-95.

KOÇMAN, Asaf. (1999). Cumhuriyet Döneminde Yüksek Öğretim Kurumlarında Coğrafya Öğretimi ve Sorunları, **Ege Coğrafya Dergisi**, İzmir sayı: 10, sayfa: 1-14.

KORKMAZ, Hüseyin. (2002) .21. Yüzyılda Coğrafya ve Coğrafya Bölümlerinde Coğrafi Bilgi Sistemi, **Türk Coğrafya Kurumu Coğrafya Kurultayı Bildirileri**. Ankara: Gazi Kitabevi, 309-311.

KÖSE, Abdullah. (2002). Balıkesir Üniversitesi Coğrafya Bölümü Ders Programı Güncelleştirilmesi, **Türk Coğrafya Kurumu Coğrafya Kurultayı Bildirileri**, Ankara: Gazi Kitabevi,43-51.

KÜÇÜKAHMET,Leyla.(1992).**Hizmet İçi Eğitim (Teori ve Uygulamaları)**. Ankara. Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Matbaası

KÜÇÜKAHMET, Leyla. (1993). **Öğretmen Yetiştirme (Programları ve Uygulamaları)**. Ankara.Gazi .üniversitesi İletişim Fakültesi Matbaası.

KÜÇÜKAHMET, Leyla.KULÂHOĞLU, Şermin Önder ÇALIK, Temel. ve bşk.(2003). **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. Ankara. Nobel Yayınları

NIŞANCI, Ahmet.(2002). Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılandırılması ve Coğrafya Öğretmenliği Programları Bakımından Sorunları, **Türk Coğrafya Kurumu Coğrafya Kurultayı Bildirileri**, Ankara: Gazi Kitabevi, 29-38.

ÖZBEK, Zeynep Tezel. ve KAPTAN, Fitnat. (2003). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Bakış Açıları ve Öğretmenlik Uygulaması Dersinden Memnuniyet Durumları Üzerinde Bir Araştırma, **Çağdaş Eğitim Dergisi**, Ankara .31-39.

ÖZDEMİR, Ali ve KARADOĞAN, Sabri. (2002). Coğrafya Eğitiminde Bilişim Teknolojilerinden Faydalanma, **Türk Coğrafya Kurumu Coğrafya Kurultayı Bildirileri**, Ankara: Gazi Kitabevi, 263-279.

ÖZDEMİR, Servet. ve YALIN, İbrahim. (2000). **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. Ankara.

ÖNCÜ , Hüseyin. (1999). **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**. Ankara.

ÖZEY, Ramazan. (1998). **Coğrafya Eğitimi ve Öğretimi**. İstanbul. Öz Eğitim Yayınları

SAYILGAN M, Necati.(2003). Öğretmen Okullarının Kuruluşunun 155. Yıldönümünde Öğretmenlik Mesleğinin Durumu, **Çağdaş Eğitim Dergisi**, Ankara. 8-10.

SEKİN, Sefa. ve ÜÇİŞİK, Süheyla. (2001). Lise Coğrafya Dersi Öğretim Programının İncelenmesi, **Marmara Coğrafya Dergisi**, İstanbul. sayı:3, cilt: 2, sayfa: 113-123.

SÖNMEZ, Veysel. SENEMOĞLU, Nuray. TEZCAN, Mahmut. ve bşk. **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. Ankara.Anı Yayıncılık.

ŞAHİN, Cemalettin. (2001). **Türkiye’de Coğrafya Öğretimi (Sorunlar- Çözüm Önerileri)**. Ankara. Gündüz Eğitim Yayıncılık.

ŞAHİN, Cemalettin. (1997). **İlköğretim Okulları İçin Millî Coğrafya 7**. İstanbul.Ders Kitapları. A.ş.

ŞAHİN, Cemalettin. (2001). Orta Öğretim Coğrafya Müfredat Programı Hakkında Bir Araştırma, **Marmara Coğrafya Dergisi** İstanbul. sayı:3, cilt: 2, sayfa: 125-136.

ŞAHİN, Cemalettin. (2001). Orta Öğretim Coğrafya Öğretmenlerinin Meslekî Sorunları Hakkında Bir Araştırma, **Marmara Coğrafya Dergisi**, İstanbul. sayı:3, cilt: 2, sayfa: 59-68.

ŞAHİN, Salih. (2002). Coğrafya Öğretimi ve İnternet, **Türk Coğrafya Kurumu Coğrafya Kurultayı Bildirileri**, Ankara: Gazi Kitabevi, 287-303.

TEKİŞİK, Hüseyin Hüsnü. (2003). Öğretmen Yetiştiren Okullarımız, **Çağdaş Eğitim Dergisi**, Ankara. 1-5.

TEKİŞİK, Hüseyin Hüsnü. (2003). Öğretmen Adaylarının Kazanması gereken Kişilik Yeterlilikleri, **Çağdaş Eğitim Dergisi**, Ankara.1-4.

TUROĞLU, Hüseyin. (2002). Coğrafyacı ve Coğrafya Eğitimi, **Türk Coğrafya Kurumu Coğrafya Kurultayı Bildirileri**, Ankara: Gazi Kitabevi, 52-58.

TUROĞLU, Hüseyin. (2002). Coğrafi Bilgi Sistemleri (C.B.S) ve Coğrafya, **Türk Coğrafya Kurumu Coğrafya Kurultayı Bildirileri**, Ankara: Gazi Kitabevi, 312-317.

TUROĞLU, Hüseyin. (2002). Coğrafyada Meslekî Yeterlilik, **Türk Coğrafya Kurumu Coğrafya Kurultayı Bildirileri**, Ankara: Gazi Kitabevi, 410-414.

TÜRK, Ercan. (2002). **Türk Eğitim Sistemi ve Yönetimi**, Ankara. Nobel Yayınları.

ÜNLÜ, Mehmet. (2001). İlköğretim Okullarında Coğrafya Eğitim ve Öğretimi, **Marmara Coğrafya Dergisi**, İstanbul. sayı:3, cilt: 2, sayfa: 87-99. İstanbul.

VARIŞ, Fatma. GÜRKAN, Tanju. GÖZÜTOK, Dilek. ve bşk. (1998). **Eğitim Bilimine Giriş**, İstanbul. Alkım Yayınları.

YİĞİT, Nevzat. (2003). Öğretim Programı Geliştirmede Öğretmenin Rolü, **Çağdaş Eğitim Dergisi**, Ankara, 27-32.

Öğretmen Yeterlilikleri ,(2002). **Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları** Ankara.

Eğitim Fakülteleri Öğretmen Yetiştirme Programlarının Yeniden Düzenlenmesi,(1998). **Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı**, Ankara.

www. yok.gov.tr. (2004). Öğretmen Eğitiminde Akreditasyon İngiltere ve A.B.D. Örnekleri
www. Meb.gov.tr. (2004). Eğitim Fakülteleri Öğretmen Yetiştirme Programlarının Yeniden Düzenlenmesi

EK1

Merhaba;

Bu anket soruları Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde yapmakta olduğum “Eğitim Fakültelerindeki Coğrafya Öğretmenliği Programlarının Nitelikli Öğretmen Yetiştirmedeki Yeterliliği” adlı yüksek lisans tezine kaynak oluşturacaktır. Anket sorularına verdiğiniz cevaplarla ulaşılmak istenen amaç; eğitim fakülteleri coğrafya öğretmenliği anabilim dalı son sınıf öğrencilerinin coğrafya öğretmenliğinde ne derece yeterli olduklarını ölçmektir. Sizden istenen ad ve soyad yazmadan , hiçbir soruyu boş bırakmayarak aşağıdaki soruları yeterlilik düzeyinizi düşünerek cevaplamanızdır.

Yapmış olduğunuz katkıdan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarım.

İrem ÖZTÜRK

Tez Danışmanı

Prof.Dr. Cemalettin ŞAHİN

CİNSİYET:

FAKÜLTE ADI:

MEZUN OLDUĞUNUZ LİSE TÜRÜ:

- a) Genel Lise b) Anadolu Lisesi e) Meslek Lisesi
c) Anadolu Öğretmen Lisesi d) Anadolu Meslek Lisesi

ALAN BİLGİSİ AÇISINDAN YETERLİLİK DÜZEYİNİZ	Sahip Olma Dereceniz		
	Az	Orta	Çok
1) Coğrafi materyal kullanabilme yeterlilik düzeyiniz			
2) Coğrafi materyalleri öğrencilere kullandırabilme yeterlilik düzeyiniz			
3) Coğrafi materyal yapma , geliştirebilme yeterlilik düzeyiniz			

4) Coğrafi bilgi sistemlerini kullanabilme yeterlilik düzeyiniz			
5) Coğrafya ile ilgili bilgi, teori, kuram ve teknolojik gelişmeleri takip edebilme yeterlilik düzeyiniz			
6) Coğrafya ile ilgili bilgi, teori, kuram ve teknolojik gelişmeleri eğitim ortamına aktarabilme yeterlilik düzeyiniz			
7) Coğrafi beceriler olarak adlandırdığımız (harita, küre, atlas, plân, koordinat, sembol) v.b unsurları kullanabilme düzeyiniz			
8) Lise coğrafya derslerinin programları, programların içerikleri, programların özel ve genel amaçları hakkındaki bilgi yeterlilik düzeyiniz			
9) Lise coğrafya müfredatında yer alan konuların hangi öğretim teknikleri kullanılarak öğretilbileceğini bilme yeterlilik düzeyiniz			
10) Lise coğrafya müfredatında yer alan konuları öğretim tekniklerini kullanarak öğretebilme yeterlilik düzeyiniz			
11) Lise coğrafya ders kitaplarının içerikleri ile ilgili bilgi düzeyiniz			

ALAN BİLGİSİ AÇISINDAN YETERLİLİK DÜZEYİNİZ	Sahip Olma Dereceniz		
	Az	Orta	Çok
12) Lise coğrafya ders kitapları seçiminde dikkat edilmesi gereken noktalarla ilgili bilgi yeterlilik düzeyiniz			
13) Mesleğinizle ilgili kurumlar hakkındaki bilgi yeterlilik düzeyiniz			
14) Meslekî yayınları takip edebilme düzeyiniz			
15) Coğrafyayı öğrenmenin ve öğretmenin gerekliliği ile ilgili bilgi yeterlilik düzeyiniz			
16) Arazi uygulamaları, gezi, yerinde uygulama yaptırabilme yeterlilik düzeyiniz			

MESLEK BİLGİSİ AÇISINDAN YETERLİLİK DÜZEYİNİZ	Sahip Olma Dereceniz		
	Az	Orta	Çok
17) Sınıf içi otoriteyi sağlayabilme yeterlilik düzeyiniz			
18) Ders araç ve gereçlerini kullanma yeterlilik düzeyiniz			
19) Ders araç ve gereçlerini öğrenciye kullandırabilme yeterlilik düzeyiniz			
20) Öğretim ortamını hazırlayabilme, kullanabilme yeterlilik düzeyiniz			
21) Öğrencilerin fiziksel, zihinsel, duygusal özelliklerini tanıyabilme yeterlilik düzeyiniz			
22) Öğrencilerin hazır bulunuşluk derecelerini belirleyebilme yeterlilik düzeyiniz			
23) Öğrencilerin öğrenme stilini, ilgi, ve yeteneklerini belirleyebilme yeterlilik düzeyiniz			
24) Eğitim - öğretim yöntem ve tekniklerini kullanabilme yeterlilik düzeyiniz			
25) Ölçme değerlendirme araçlarını belirleyebilme ve kullanabilme yeterlilik düzeyiniz			

26) Öğretimin amacını, içeriğini, yöntemini, belirleyebilme yeterlilik düzeyiniz			
27) Eğitim ve öğretim kavramları arasındaki farkı kavrama düzeyiniz			
28) Güzel konuşma ve yazma yeterlilik düzeyiniz			
29) Vücut dilinizi kullanabilme düzeyiniz			
30) Öğrencilere danışmanlık yapabilme yeterlilik düzeyiniz			
31) Okulda yöneticilik, rehberlik yapabilme ile ilgili bilgi yeterlilik düzeyiniz			
32) Eğitim - öğretim mevzuatı hakkındaki bilgi düzeyiniz			
33) Meslekî yetkinliği geliştirmenin gerekliliğini bilme düzeyiniz			

GENEL KÜLTÜR AÇISINDAN YETERLİLİK DÜZEYİNİZ	Sahip Olma Dereceniz		
	Az	Orta	Çok
34) Farklı disiplinlerle ilişki kurabilme düzeyiniz			
35) Öğrencilerin genel kültür yaşantılarını geliştirebilme düzeyiniz			
36) Yabancı dil bilme düzeyiniz			
37) Yabancı dil yardımı ile meslekî yayın takip edebilme düzeyiniz			
38) Bilgisayar kullanabilme düzeyiniz			
39) Bilgisayar yardımı ile meslekî yayın takip edebilme düzeyiniz			
40) Bilimsel ve teknolojik gelişmeleri takip edebilme düzeyiniz			

GENEL KÜLTÜR AÇISINDAN YETERLİLİK DÜZEYİNİZ	Sahip Olma Dereceniz		
	Az	Orta	Çok
41) Toplumumuzun ve diğer toplumların kültürel, ekonomik, siyasi yapılarını bilme düzeyiniz			
42) Uluslar arası ve çağdaş dünya sorunları ile ilgili bilgi düzeyiniz			
43) Okuma, araştırma, inceleme alışkanlıklarına sahip olma düzeyiniz			
44) Kütüphanelerde araştırma yapabilme düzeyiniz			
45) Alan dışı kitap, dergi v.b yayınları takip edebilme sıklık düzeyiniz			
46) Tiyatro, sinema, konser v.b etkinliklere katılma düzeyiniz			

Her konuda yeterli bir coğrafya öğretmeni olmanıza yardım edecek ve coğrafya eğitimi anabilim dalı müfredat programında yer almasında fayda gördüğünüz konuları lütfen belirtiniz.

.....

.....

.....

.....

.....

EK 2

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ COĞRAFYA EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜFREDAT PROGRAMI

1.Sınıf 1.Dönem

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
0205101	Harita Bilgisi-I	2	0	2
0205102	Jeomorfoloji-I	4	0	4
0205103	Klimatoloji-I	4	0	4
0205104	Coğrafyaya Giriş	2	0	2
0205107	Genel Türk Tarihi	2	0	2
0205112	Genel Beşerî Coğrafya	3	0	3
9990110	Atatürk İlk.ve İnk.Tar.-I	2	0	2
9990120	Türk Dili-I	2	0	2
9990101	Yabancı Dil-I(İng)	2	0	2

1.Sınıf 2.Dönem

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
0205201	Harita Bilgisi-II	2	0	2
0205202	Jeomorfoloji-II	4	0	4
0205203	Klimatoloji-II	4	0	4
0205204	Genel Ekonomik Coğrafya-I	3	0	3
0205207	İslam Tarihi	2	0	2
0205211	Genel Jeoloji	2	0	2
9990210	Atatürk İlk.ve İnk.Tar.-II	2	0	2
9990220	Türk Dili-II	2	0	2
9990201	Yabancı Dil-II(İng)	2	0	2
9990202	Yabancı Dil-II(Alm.)	2	0	2
9990203	Yabancı Dil-II(Frn.)	2	0	2

2.Sınıf 1.Dönem

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
0205301	Hidroğrafya-I	3	0	3
0205302	Bitki Coğrafya-I	2	0	2
0205303	Jeomorfoloji-III	2	0	2
0205304	Türkiye Fizik Coğrafyası-I	4	0	4
0205305	Genel Ekonomik Coğrafya-II	2	0	2
0205308	Klimatoloji Uygulama-I	2	0	2
0205314	Kıtalar Coğrafyası	4	0	4
0205311	Temel Bilg. Tek. Kul.	2	2	3
9990103	Yabancı Dil-I (Frn.)	2	0	2

2.Sınıf 2.Dönem

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
0205401	Hidroğrafya-II	3	0	3
0205402	Bitki Coğrafya-II	2	0	2
0205403	Jeomorfoloji-IV	2	0	2
0205404	Türkiye Fizik Coğrafyası-II	4	0	4
0205405	Genel Ekonomik Coğrafya-III	2	0	2
0205408	Klimatoloji Uygulama-II	2	0	2
0205414	Komşu Ülkeler Coğrafyası	3	0	3
0205412	Temel Bilgisayar Bilimleri	2	2	3

3.Sınıf 1.Dönem

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
0205502	Matematik Coğrafya-I	2	0	2
0205504	Yer altı Kaynakları	3	0	3
0205508	Fotoğrafçılık	3	0	3
0205510	Siyasi Coğrafya	3	0	3
0205511	Osmanlı Tarihî-I	3	0	3
0205514	Türkiye Beşerî Coğrafya	4	0	4
0205515	Toprak Coğrafyası	3	0	3

3.Sınıf 2.Dönem

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
0205602	Matematik Coğrafya-II	2	0	2
0205605	Turizm Coğrafyası	2	0	2
0205610	Osmanlı Tarihî-II	3	0	3
0205614	Türkiye Ekonomik Coğrafya	4	0	4
0205615	Çevre Sorunları	3	0	3
0205617	Enerji Kaynakları	3	0	3
0205618	Şehir Coğrafyası	3	0	3

4.Sınıf 1.Dönem

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
0205704	Türk Dünyası Coğrafyası	3	0	3
0205705	Uygulamalı Jeomorfoloji	3	0	3
0205708	Türk Kültür Tarihi	2	0	2
0205709	Türkiye Coğrafya Araştırmaları	4	0	4
0205713	Türkiye Bölgeler Coğrafyası	4	0	4
0205715	Coğrafya Araştırma Teknikleri	4	0	4

4.Sınıf 2.Dönem

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
0205821	Öğretmenlik Mesleğine Giriş	3	0	3
0205822	Gelişim Öğrenme	3	0	3
0205823	Öğretimde Plânlama ve Değerlen.	3	2	4
0205824	Özel Öğretim Yöntemleri-I	2	2	3
0205825	Okul Deneyimi-I	1	4	3

5.Sınıf 1.Dönem

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
0205921	Öğretim Teknolojileri ve Matr. Geliş	2	2	3
0205922	Sınıf Yönetimi	2	2	3
0205923	Özel Öğretim Yöntemleri-II	2	2	3
0205924	Okul Deneyimi-I	1	4	3
0205925	Seç I:Dünyada Yeni Oluşumlar-I	3	0	3
0205926	Seç I:Sosyo-Ekonomik Coğrafya	3	0	3

5.Sınıf 2.Dönem

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
0205021	Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi	2	2	3
0205022	Rehberlik	3	0	3
0205023	Öğretmenlik Uygulaması	2	6	5
0205024	Seç II:Dünyada Yeni Oluşumlar-II	3	0	3
0205025	Seç II:Doğal Afetler	3	0	3

EK 3

GAZİ ÜNİVERSİTESİ COĞRAFYA EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜFREDAT PROGRAMI

1.Sınıf 1.Dönem

KODU	DERSİN ADI	T	U	L	K
451011	Atatürk İlk.ve İnk.Tar.	2	0	0	2
451021	Türk Dili-I	2		0	2
451031	Coğrafyaya Giriş	3	0	0	3
451041	Jeomorfolojiye Giriş	3	0	0	3
451051	Klimatolojiye Giriş	3	0	0	3
451061	Ekonomik Coğrafyaya Giriş	3	0	0	3
451071	Harita Bilgisi-I	3	0	0	3

1.Sınıf 2.Dönem

KODU	DERSİN ADI	T	U	L	K
452011	Atatürk İlk.ve İnk.Tar.	2	0	0	2
452021	Türk Dili-I	2	0	0	2
452031	Jeomorfoloji Uygulaması-I	0	1	0	1
452041	Jeomorfoloji-I	3	0	0	3
452051	Klimatoloji Uygulaması-I	0	1	0	1
452061	Klimatoloji-I	3	0	0	3
452071	Hidrografya-I	2	0	0	2
452081	Ekonomik Coğrafya-I	3	0	0	3
452091	Toprak Coğrafyası ve Arazi Kullanımı	3	0	0	3

2.Sınıf 1.Dönem

KODU	DERSİN ADI	T	U	L	K
453011	Jeomorfoloji-II	2	0	0	2
453021	Klimatoloji-II	3	0	0	3
453031	Klimatoloji Uygulaması-II	0	1	0	1
453041	Beşerî Coğrafyaya Giriş	3	0	0	3
453051	Türkiye'nin Turizm Coğrafyası	3	0	0	3
453061	Hidrografya-II	2	0	0	2
453071	Doğal Kaynaklar	3	0	0	3
453081	Türkiye'nin Jeomorfoloji ve Hirografyası	2	0	0	2
453091	Enformatik	3	0	0	3

2.Sınıf 2.Dönem

KODU	DERSİN ADI	T	U	L	K
454011	Jeomorfoloji-III	3	0	0	3
454021	Türkiye'nin Coğrafi Bölgeleri-I	2	0	0	2
454031	Ulaşım Coğrafyası	2	0	0	2
454041	Beşerî Coğrafya-I	3	0	0	3
454051	Ekoloji ve Çevre Sorunları	3	0	0	3
454061	Türkiye'nin İklim ve Bitki Coğrafyası	2	0	0	2
454071	Matematik Coğrafya	3	0	0	3
454081	Bitki Coğrafyası	3	0	0	3
454091	Seçmeli-(Coğrafyada Arazi Çalışmaları-I)	2	0	0	2
454101	Seçmeli-(Türkiye Tarihi-I)	2	0	0	2

3.Sınıf 1.Dönem

KODU	DERSİN ADI	T	U	L	K
455011	Yabancı Dil-I (İngilizce)	2	0	0	2
455021	Yabancı Dil-I (Fransızca)	2	0	0	2
455031	Yabancı Dil-I (Almanca)	2	0	0	2
455041	Türkiye'nin Jeopolitik ve Siyasi Coğ.	3	0	0	3
455051	Türkiye'nin Ekonomik Coğrafyası	3	0	0	3
455061	Türkiye'nin Coğrafi Bölgeleri-II	3	0	0	3
455071	Coğrafyada Araştırma Yöntemleri	3	0	0	3
455081	Türk Dünyası Coğrafyası	3	0	0	3
455091	Seçmeli-(Coğrafyada Arazi Çalışmaları-II)	2	0	0	2
455101	Seçmeli-(Coğrafyada Bilgisayar Kullanımı)	2	0	0	2
455111	Seçmeli-(Türkiye Tarihi-II)	2	0	0	2

3.Sınıf 2.Dönem

KODU	DERSİN ADI	T	U	L	K
456011	Yabancı Dil-II (İngilizce)	2	0	0	2
456021	Yabancı Dil-II (Fransızca)	2	0	0	2
456031	Yabancı Dil-II (Almanca)	2	0	0	2
456041	Türkiye'nin Coğrafi Bölgeleri-II	3	0	0	3
456051	Coğrafya'da Veri Toplama Değerlendirme Metodları	3	0	0	3
456061	Türkiye'nin Beşeri Coğrafyası	3	0	0	3
456071	Seminer	3	0	0	3
456081	Seçmeli-(Komşu Ülkeler Coğrafyası)	3	0	0	3
456091	Seçmeli-(GAP)	3	0	0	3
456101	Seçmeli-(Sağlık Coğrafyası)	3	0	0	3
456111	Seçmeli-(Kır Plânlaması ve Sorunları)	3	0	0	3

4.Sınıf 1.Dönem

KODU	DERSİN ADI	T	U	L	K
457011	Türkiye'nin Coğrafya Bölgeleri-IV	2	0	0	2
457021	Afetler Coğrafyası	3	0	0	3
457031	Proje	3	0	0	3
457041	Coğrafya Bilgi Sistemleri	2	0	0	2
457051	AT Ülkeleri Coğrafyası	3	0	0	3
457061	Seçmeli-(Kıtalar Coğrafyası)	3	0	0	3
457071	Seçmeli-(Şehirleşme ve Türkiye'deki Şehirler)	3	0	0	3
457081	Seçmeli-(Meslekî İngilizce)	3	0	0	3

4.Sınıf 2.Dönem

KODU	DERSİN ADI	T	U	L	K
458011	Öğretmenlik Mesleğine Giriş	3	0	0	3
458021	Gelişim Öğrenme	3	0	0	3
458031	Öğretimde Plânlama ve Değerlen.	3	2	0	4
458041	Özel Öğretim Yöntemleri-I	2	2	0	3
458051	Okul Deneyimi-I	1	4	0	3

5.Sınıf 1.Dönem

KODU	DERSİN ADI	T	U	L	K
458511	Öğretim Teknolojileri ve Matr.Gelş.	2	2	0	3
458521	Sınıf Yönetimi	2	2	0	3
458531	Özel Öğretim Yöntemleri-II	2	2	0	3
458541	Okul Deneyimi-II	1	4	0	3
458551	Seçmeli-I(Çevre Sorunları ve Teknolojileri)	3	0	0	3
458561	Seçmeli-I(Kültür Coğrafyası)	3	0	0	3
458571	Seçmeli-I(Hayvan Coğrafyası)	3	0	0	3
458581	Seçmeli-I(Kavramlara Dayalı Coğrafya Öğretimi)	3	0	0	3

5.Sınıf 2.Dönem

KODU	DERSİN ADI	T	U	L	K
458611	Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi	2	2	0	3
458621	Rehberlik	3	0	0	3
458631	Öğretmenlik Uygulaması	2	6	0	5
458641	Seçmeli-II(Türkiye'nin Jeopolitiği)	3	0	0	3
458651	Seçmeli-II(Coğrafya Öğrt. Bilgisayar Kullanımı)	3	0	0	3
458661	Seçmeli-II(Eğtm.Çağdaş Yaklaş.ve Coğrf.Öğrt.Kul.)	3	0	0	3
458671	Seçmeli-II(Enerji Kaynakları ve Türkiye)	3	0	0	3

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE
(ALPHA)

		Mean	Std Dev	Cases
1.	VAR00001	2,2414	,5766	29,0
2.	VAR00002	2,0345	,6258	29,0
3.	VAR00003	2,3448	,6695	29,0
4.	VAR00004	2,0345	,7311	29,0
5.	VAR00005	1,9655	,6258	29,0
6.	VAR00006	2,0000	,6547	29,0
7.	VAR00007	2,6897	,4708	29,0
8.	VAR00008	2,3793	,6219	29,0
9.	VAR00009	2,3793	,6769	29,0
10.	VAR00010	2,3103	,5414	29,0
11.	VAR00011	2,4483	,6317	29,0
12.	VAR00012	2,0000	,7071	29,0
13.	VAR00013	2,2069	,6750	29,0
14.	VAR00014	1,8966	,5571	29,0
15.	VAR00015	2,5862	,5680	29,0
16.	VAR00016	2,1379	,6930	29,0
17.	VAR00017	2,4483	,5061	29,0
18.	VAR00018	2,4483	,5061	29,0
19.	VAR00019	2,2414	,5110	29,0
20.	VAR00020	2,3103	,4708	29,0
21.	VAR00021	2,3448	,5526	29,0
22.	VAR00022	2,4483	,5061	29,0
23.	VAR00023	2,2759	,6490	29,0
24.	VAR00024	2,2414	,4355	29,0
25.	VAR00025	2,3448	,6139	29,0
26.	VAR00026	2,4483	,5724	29,0
27.	VAR00027	2,7241	,4549	29,0
28.	VAR00028	2,4138	,6278	29,0
29.	VAR00029	2,4828	,5745	29,0
30.	VAR00030	2,5517	,6317	29,0
31.	VAR00031	2,3103	,6603	29,0
32.	VAR00032	1,8276	,6017	29,0
33.	VAR00033	2,5862	,5680	29,0
34.	VAR00034	2,4483	,5061	29,0
35.	VAR00035	2,6207	,4938	29,0
36.	VAR00036	1,7586	,6895	29,0
37.	VAR00037	1,3448	,6139	29,0
38.	VAR00038	2,1034	,6732	29,0
39.	VAR00039	1,9655	,6805	29,0
40.	VAR00040	1,9655	,6805	29,0
41.	VAR00041	2,4483	,5724	29,0
42.	VAR00042	2,5172	,5085	29,0
43.	VAR00043	2,3103	,5414	29,0
44.	VAR00044	1,7931	,6750	29,0

45.	VAR00045	2,1379	,5809	29,0
46.	VAR00046	2,0690	,7036	29,0
—				

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE
(ALPHA)

Reliability Coefficients 46 items

Alpha = ,9227

